

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A lecsapolt hinar.

Budapest, május 9.

(v.) A közigazgatás akkor jó, ha egyszerű, egységes és gyors. A mi közigazgatásunk zavaros, szövevényes és lassu, tehát rossz. Sőt nemcsak rossz, hanem kétségbeejtően infámis. Közéletünkben a politikai szükségletek mindig jelszavakban jelentkeznek, ezek a jelszavak hamar válnak kaposakká s idővel elfelejtetik azt a politikai szükségletet, amelyet eredetileg jeleztek. Hangzatos jelszó nélkül nálunk semmiféle reformtörekvés nem tud népszerűvé lenni s ha aztán népszerűvé lett, agyonnyomja a jelszó. Évtizedek óta sürgeti a közvélemény az adminisztráció államosítását; pedig az államosítás eredetben csupán jelszó volt, amely a közigazgatás megjavítására irányuló reformtörekvést tette népszerűvé. Így aztán valahogy kikallódott a köztudatból s a közérzletből annak a felismerése, hogy bármilyen üdvös szervezeti átalakulást hozna az államosítás, de a módosult szervezet még nem feltételezi szükségképpen az adminisztráció javulását. Egyszerű, egységes és gyors lehet az autonóm közigazgatás is; viszont elképzelhető az állami adminisztráció is, amely zavaros, bonyolult és lassu.

Hogy előbbre vigyük a komoly közigazgatási reform dolgát, fel kellett tehát újra fedezni egy rég elkallódott igazságot: azt, hogy az államosítást a javításnak kell megelőznie. Széll Kálmán felfedezte ezt az igazságot s mihelyt felfedezte, hozzálátott tüstént a megvalósításához. Hihetetlen munkabírásának s reformatori tetterejének értékes gyümölcsét ma tette le Széll Kálmán miniszterelnök a képviselőház asztalára. Ez a mindössze negyvennégy szakaszból álló rövid törvényjavaslat — tulzáns nélkül szólva — korszakos hatású lesz közigazgatási eljárásunk fejlődésében. Előre alig kiszámítható jelentősége nem any-

nyira abban van, amit megalkot, hanem inkább abban, amit lerombol. Ez a javaslat lenyirja a copfot, agyonüti a slendriánt, leüti lábáról a bürokrácia pedantériáját s a közigazgatási eljárás talajáról tovasöpri azt a tengernyi gázt, amivel közigazgatási politikánk rendszeretelensége, szinte hőbortos ötlet-szerűsége évtizedeken át betakarta.

Herkulesi munka az, amire a belügyi kormányzat e javaslattal vállalkozik: az Augiász istállójának a megtisztítása. Hadd mutassuk be egy pár adattal, hogy nincsen semmi tulzás e megítélésben. A javaslat fonálán indulva vessünk egy pillantást arra az állapotra, mely eddig a közigazgatási jogorvoslatok terén uralkodott. Mennyi idő alatt kell a felebbvitelt előterjeszteni? Akinek nem káptalan a feje, az okvetlenül megszedül ettől az egyszerű kérdéstől. A fennálló jogrend szerint a különböző ügyek számára nem kevesebb mint tizenegyfele határidő dívik. Olyik ügyben azonnal kell felebbezni, másokban huszonnégy óra, megint másokban negyvennyolc óra, aztán ismét másokban három nap, öt nap, nyolc nap, tíz nap, tizenegy nap, tizenöt nap, huszonnyolc nap és harminc nap alatt. Ki tud itt eligazodni? A jogorvoslatot kereső közönség bizonyára nem; igen sok esetben még az adminisztráció szakközegei is alig. A Széll Kálmán javaslata egy roppant egyszerű intézkedéssel megszünteti ezt az ostoba zavart: valamennyi adminisztratív jogorvoslat számára egységes felebbviteli határidőül a tizenöt napot szabja meg, melynek megvan az a nagy előnye, hogy tökéletesen megegyez a közigazgatási bíraskodás elé utalt kontenciós ügyek jogorvoslati határidejével. Ime, egyetlen intézkedés mennyi zürzavart, bonyodalmat, fejtörést és jogbizonytalanságot tud megszüntetni! Szerencsésen egészíti ki ezt a reformot még egy másik újítás: az, hogy ezentul a jogorvoslatot mindenkor elő szóval is elő lehet ter-

jeszteni. E réven olcsóbban s könnyebben jut el a közönség a jogorvoslatok útján keresett igazságához.

A tisztítás munkáját a rendőri bíraskodás terén folytatja a javaslat. Közigazgatási fórum-rendszerünk kuszasága ezen a ponton a legkétségbeejtőbb. Törvényhozásunk boldondul rendszeretlen volt e tekintetben. Derűborura kreálta a kihágásokat, de arra már nem volt gondja, hogy a bíraskodást egységes fórum elé utasítsa. Tarka össze-visszaságban hol az egyik közigazgatási hatóságra, hol a másikra ruházta a kihágási ügyekben való bíraskodást. A javaslat ezen a ponton is segít. Elsőfokon a főszolgabíró és rendőrkapitány, másodfokon az alispán és a városi tanács, harmadfokon a miniszter ítélt ezentul minden kihágási ügyben. A javaslat itt elkerülte a kihágási bíraskodással kapcsolatos, nagyfontosságú és mélyreható elvi kérdéseket. Csupán egyszerűvé és egységessé akarta az eljárást tenni, de ezt a feladatot szerencsésen oldotta meg.

A kihágási büntetés-pénzek khaoszába is rendet hoz a javaslat. Törvényeink szerint a kihágási pénzbüntetések eddig nem kevesebb mint nyolcvanféle célra forgácsolódnak szét, s az illető hatóságok róluk halván könyvet és nyilvántartást kénytelenek vezetni. Ezentul ami büntetés a kihágási ügyekből befoly, annak felerészét a községi pénztár kapja szegényügyi célokra, a másik felét pedig a hatóságok beküldik az állampénztárba. Nem kell tehát többé minden kihágási hatóságnál két iktató könyv, öt kimutatás a feljelentésekről, tizenhárom nyilvántartás két-két példányban és tizenhárom pénznapló szintén két-két példányban. A sok buta írka-fírka megszűnik, mivel a pénz ezentul csupán két rendeltetési helyre küldendő meg.

Hát a kézbesítésekről mit szóljunk? A haszontalan megkeresések százezrei, az ide-oda szaladgálások mennyi gondot, mennyi fáradt-

TÁRCA.

Leányok.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Lux Terka.

1897. március.

Egy hónapja mult, hogy itt vagyunk az új otthonunkban, a fővárosban.

Nyomoruságos otthon ez. Künn van a kilencedik kerületben és két szobából, egy konyhából, meg egy spaizból áll. A szobák olyan stótek még napfényes időben is, mint a szent-gothárdi alagut, a konyha tele van svábbogárral s még legtöbbet a spaiz ér. Ez világos, barátságos, az ablaka apró házakra és kertre nyílik s ha esténkint egy kicsit kedvem támad az ábrándozásra, egyszerűen kikönyökölok a spaiz ablakába.

Innen jó darabot láthatni az égből, a göncöl-szekere is a szemem előtt van és egy csomó nagy palotának látom az utolsó emeletét, meg a kéményeit.

Teremtő atyám, ha egy olyan palota a miénk volna! Az enyém, meg az Ilonáé . . .

Különb az életünk rettenetesen szomorú itt. Nem járunk sehova, s az ismerőseink látogatásáról Ilona még hallani sem akar, hogy az első vizitünk Szücs ezredeséknél balul ütött ki. Ilona Szücsékhez nem akart elmenni, de a nénitől már nem volt nyugtunk.

— Ugy éltek, mint valami medvék, — zsörtölődött velünk. — Kéthónapos gyász után már vizitelhet az ember az ismerőseinél és annál is inkább, hogy majd szükségtek lesz előkelő ismerőseitek támogatására.

Ilona végre engedett, s elmentünk Szücsékhez. Bár én nem vagyok olyan érzékeny természetű mint Ilona, mégis azt mondom erre, bárcsak inkább ne mentünk volna. Utoljára is sérti az embert az a rettenetes sopánkodás a sorsunk miatt, amit Szücsné véghez vitt a leányával és mikor Ilona elmondta szándékunkat, hogy valami kenyérkereset után kell látnunk, az ezredesné, aki születt báró Zebényi leány, a „kenyérkereset” szóra a szagos üvegeiséje után nyult. Eppen ekkor jelentette be az inas az ezredesnének egy képviselő ücsesét, báró Zebényit, akinek, — biztos vagyok benne, hogy csakis zavarában — a gráciájába ajánlott minket, mint „két szerencsétlen árvt”.

Vörös, hosszú ember ez a Zebényi és egyáltalán minden hosszúnak látszik rajta. A rőt haja a gallérját veri, az orra hosszú, hegyes, mint egy ragadozó madaré s az ujjai hosszúságától meg éppen megijedtem, amint jól megszorította velük a kezemet a bemutatásnál. Azt hiszem, hogy az Ilona kezét még erősebben szorította meg, mert az Ilona szép büszke homloka hirtelen ráncba húzódott s szemében az a csodálatosan hideg tekintet jelent meg, ami, tapasztaltam már, hogy a legvakmerőbb embert is zavarba szokta ejteni. A báró is, láttam, hogy elvörösödik (senki sem szereti, ha kitalálják a gondolatát) s kissé bosszus udvariassággal ajánlotta fel segítségét a számunkra. Megköszöntük s azután eljöttünk.

A Szücsék küszöbe is kivirágozhatik felölünk! . . .

Április.

Van idő, amikor nem szánám ezt az Ilonát megölni! Hogy lehet valaki olyan szemenszedett csacsi, hogy szándékosan koldust csináljon ma-

gából! Hát kellett ez nekünk? Nekünk, az urrétí Nagyóry leányoknak! . . . Ambár Ilona azt mondja, hogy éppen azért fizette ki az anyai jussunkból szegény papának az adósságait, — mert az urrétí Nagyóry leányok vagyunk . . .

Köszönöm én az ilyen büszkeségi luxust, mikor most e nélkül odahaza ülhetnék az urrétí kastély terraszán a kedves manilla-hintaszékemben és a kis kapucinus majmokkal játszhatnék. Akárhányszor kedvem volna ennek az Ilonának szemébe vágni, hogy mi szüksége volt arra, hogy engem is tönkre tegyen? Tette volna csak saját magát. Szeretném tudni, hogy mi köze volt a mi anyai jussunknak a szegény boldogult, könnyelmű papa adósságaihoz.

Csakhogy Ilonával nem lehet így és ilyesmíről beszélni. Kívánsi vagyok rá, hogy hová viszi meg ezt a leányt a büszkesége és az ő csodálatosan szilárd, tisztá, átlátszó karaktere? Vajjon minő ostobaságot vagy okosságot fog még elkövetni?

Különb az azt hiszem, hogy utoljára is eléri őt a szerencse és okvetlenül belé fog szeretni valami legitím hereg, vagy ennek híjján valami duszadag arisztokrata. Másképp lehetetlen is őt elképzelni, mint gýmánt diadémossal a fején és csillogó, fényes környezetben.

Csak az a baj, hogy annyira komoly, hogy szinte ridegnek látszik. A néni nem képes rávenni, hogy itt-ott, ahol pénz nélkül is megjelenhet az ember, némelykor megmutassa magát.

Ilona erről hallani sem akar. Azt mondja: nincs szándéka férjhez menni és csak olvas, tanul egyre, a nyelvekben tökéletesíti magát.

Május 3.

Tegnap Ilona levelet kapott báró Zebényi-

ságot, mennyi megfoghatatlan elfecsérlését a munkaerőnek okozta eddig! S mindezt csupán az okozta, hogy a közigazgatás eddigéig nem ért rá tudomásul venni egy különben eléggé ismert intézmény létezését, — a postáét. Hát mire való a posta, ha nem arra, hogy elvigye a címzetthez a neki szánt ügydarabot? A javaslat most egyszerűen beiktatja a postát a közigazgatásilag tudomásul és igénybe veendő intézmények sorába. A közigazgatási hatóságok idejéből és munkaerejéből ez az egyetlen újítás megkíméli annyit, hogy pusztán ez az egy megkönnyebbülés is elsőrendű vívmányul fog üdvözölni az adminisztráció emberei részéről.

A közigazgatási ügyvitel tekintetében két sarkalatos intézkedést tesz a javaslat. Az egyik felhatalmazza a kormányt a fennálló rendeletek és szabályzatok kiselejtezésére. Mindent, ami felesleges munkát követel, a sutba fognak dobni. A közigazgatási tisztviselő ma nem érne rá adminisztrálni még akkor sem, ha negyvenöt órája volna minden napjának. Mert munkabírása legjavát lefoglalják a leghasznosabban és legbösszantóbb firkálások. Az a sok mindenféle időszaki jelentés, kimutatás, nyilvántartás, összeírás és jegyzék, aminek vezetésére a hatósági közegek kötelesek, valósággal odaláncolja őket íróasztalukhoz. Évente négyszáz ilyen kimutatást kell készíteniök; nincs az esztendőnek olyan napja, amelyre legalább egy ilyen időszaki jelentés ne esnék. Cifrázza a dolgot még az, hogy olykat két vagy több példányban is kell vezetni. Hát már most hogyan és mikor adminisztráljon az a szerencsétlen tisztviselő? Ha irodájában ül s a kimutatás fölött görnyed, elhanyagolja a reális életet, nem ellenőrizheti künn a törvények és rendeletek végrehajtását. Ha pedig künn mozogván elmulasztja az irodai munkát, a kimutatások elmaradása címén fegyelmi vizsgálatot kap a nyakába. Ezt az irodai munkát a minimuntra kell leszállítani. A temérdek ostoba firkálást megszünteti hát a törvényjavaslat; az így megkönnyebbült tisztviselőnek pedig kezére jár azzal a másik intézkedéssel, amely arra utasítja a kormányt, hogy az érvényben maradó rendeleteket és szabályzatokat közigazgatási szakonként összegyűjtse és kiadja.

Végül a pénzkezelés farszót és időpocsékoló bibelődéseitől is megszabadulnak valahára a közigazgatási hatóságok. A javaslat a fizetési és elszámolási műveletek gyökeres

egyszerűsítését rendeli el a postatakarékpénztárak check- és clearing forgalmának igénybevétele révén.

Ime, ezt a reformművet lépteti életbe Széll Kálmán. Ez újítások valamennyije egy-egy Kolumbusz-tojás. A vezető gondolat mind-egyiknél az volt, hogy jöjjön létre az eljárásban az egység ott, ahol eddig a kuszaság uralkodott; továbbá, hogy a bonyolult és felesleges adminisztratív munka helyére, amely farszót naplopásra kárhóztatta a hatóságokat, az egyszerű és hasznos dologtevés lépjen s végül, hogy a kuszaság és bonyolultság sujtotta közigazgatási eljárás, e kárhózatából megváltva, munkájának gyorsabb tempót adhasson. A reform általános örömet fog kelteni az egész közigazgatási szervezetben. Megszabadítja a tisztviselőket a meddősege mellett is farszót munkától s módotnyújt nekik, hogy ambíciójuk szerint s köteleességükhöz képest, emberegség viszonyok között emberegségen teljesítsék köteleességüket. A közigazgatási hinar lecsapolását jelenti ez a javaslat. Az egészség és termékenység lett talajra aztán nyugodtan rá lesz építhető az állami közigazgatás monumentális épülete.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, május 9.

A képviselőház mai ülésének elején Széll Kálmán miniszterelnök betervezte a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslatot. A törvényhozás zajosan megéljenzte érte.

Aztán áttért a Ház a napirendre. Megválasztotta a delegáció tagjait, harmadik olvasásban is elfogadta a Fiumében szervezendő középfokú közigazgatási hatóságról szóló javaslatot s vita nélkül elintézték néhány vicinális-javaslatot és miniszteri jelentést. Végül belefogott a napirend utolsó tárgyába: a magyar-horvát tengerhajós társaság szerződésének megvitatásába. Ennél nagyobb vita fejlődött ki s gróf Batthyány Tivadar előadón kívül hosszabban szóltak a javaslatról Major Ferenc, Lukács Gyula és Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter. Aztán általánosságban el is fogadták a javaslatot, de a részletknél Pichler Győző a fumei Dok-társaság szubvenciójának szöveghozzájárásával úgy elnyújtotta a vitát, hogy ma nem is lehetett befejezni.

Egyébként a szerződés egyes pontjainhoz holnapra még többen feliratkoztak.

A képviselőház ülése május 9-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Széchenyi Gyula, Hegedűs Sándor.

(A közigazgatás egyszerűsítése.)

Széll Kálmán miniszterelnök: A költségvetési tárgyalás folyamán voltam szerencsés a t. képviselőház előtt kijelenteni, hogy a közigazgatásnak ma fennálló eljárási rendszerét és alakításait, amelyek rendeletlen és a bevett gyakorlat alapján fejlődtek ki, alapos beható és rendszeres reform alá szándékozom venni. Hogy ezt tehessen, szükséges, hogy bizonyos elveket a törvényhozás megállapítson, hogy ezek alapján azután az eljárás az adminisztráció keretében rendeletek útján részletesen egyszerűsíthetők. E célból van szerencsém a képviselőház elé egy törvényjavaslatot terjeszteni, amely a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szól. A törvényjavaslat négy fejezetből áll, nem nagyon hosszú, de kimerítő és nagyon bő indokollással van ellátva. A törvényjavaslatban elvek vannak leírva, ezek alapján történik azután a reform gyakorlati keresztülvétele. Kérem ezt a törvényjavaslatot a közigazgatási bizottsághoz utasítani. (Helyeslés a jobboldalon.)

(A delegáció.)

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy a függetlenségi és 48-as párt szavazatával nem akar hozzájárulni ahhoz, hogy olyan ügyekben, amelyek kizárólag magyar állami ügyek, idegen állampolgároknak is legyen beleszóla. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A Ház megválasztja a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság rendes tagjait:

Finger Károlyt, Francisci Henriket, Gyurkovics Györgyöt, Hieronymi Károlyt, Holló Lajost, Klobucszky Jánost, Láng Lajost, Mohay Sándort, Spevez Ferencet, Szerb Györgyöt, Tolnay Lajost, 156 szavazattal; Berzeviczy Albertet, báró Daniel Ernőt, Daniel Gábert, Dókus Ernőt, gróf Esterházy Mihályt, Falk Miksát, Gajari Ödönt, Horánszky Nándort, Josipovich Imrét, Miklós Ödönt, Papp Gézáit, Rakovszky Gézáit, gróf Teleky Sándort, gróf Therozskay Miklóst 155 szavazattal; gróf Apponyi Albertet, Bolgár Ferencet, Münnich Aurélt, gróf Nakó Kálmánt, Sziágyi Dezsőt 154 szavazattal; Kistóffy Józsefet 153, gróf Zichy Jánost 152, Pulszky Ágostont 151, gróf Tisza Istvánt, Tisza Kálmánt 150, Bekics Gusztávot 149, Rosenberg Gyulát 147, gróf Andrássy Tivadart 138, Ugron Gábert 133 és Rakovszky Istvánt 123 szavazattal. Pétugok lettek: Zeyk Gábor 130, Latino-vics Pál 122, Szóts Pál 99, báró Nopcsa Elek 97, Kőszegi Sándor 96, gróf Zay Miklós 95, Szabó Imre 94, Adamovics Béla 89, Szemere Atilla 88 s Lánysz Leó 87 szavazattal.

A Ház harmadszori olvasásban elfogadta a Fiumében szervezendő középfokú közigazgatási hatóságról szóló törvényjavaslatot.

(Az Ungaro-Croata.)

Gróf Batthyány Tivadar előadó ismerteti a szerződést, kiemeli annak előnyét a magyar ha ózasi érdekekre vonatkozólag. A tásulat megállapított díjszással szállít, köteles postaszolgáltatást teljesíteni s háboru esetén összes hajóit a hadügyi kormány rendelkezésére bocsátani. Gondoskodva lett arról is,

től. Lám, a nemes bárót már el is felejtették, hogy a világon van, de ő ugylátszik, hogy gondolt reánk. Vagy — legalább is Ilonára.

Egy nevelőnői állást ajánlott fel neki valami grófi családnál, de Ilona nem fogadta el. Azt mondja, hogy erre az állásra nem aspirál. Szereti ugyan a gyerekeket, de az egyes emberek szeszélyétől való függés nem az ő természetéhez való.

Milyen kár, hogy a nyelvekkel én nem vagyok jobb barátságban. Franciául még csak elgaggyogok, de a német szótól mindjárt megfájul a fejem.

Milyen más ez az Ilona! Perfektül beszél négy nyelvet, zongorázik, fest, lovagol, célba lö s e mellett milyen karakter!... És én mindezek közül csak lovagolni tudok, még pedig úgy, mint egy alföldi lókött, no meg a fegyverrel is ügyesen bánok. A papa volt mindkettőben a mesterem, s micsoda bravuroso lovaglásokat vittünk mi ketten véghez, az én aranyos, jókedvű papámmal!...

Tehát báró Zebényi mégis többet ér, mint amennyit mutat. No lám!

Május 5.

A báró ma délelőtt nálunk volt. Furesa; az ezredesként nem adták vissza a vizitet, ő meg hivatalosan is eljött. Újlag felajánlotta segítségét mindkettőnk számára, persze első sorban is Ilonának. Megígérte, hogy fordítani való munkát szerez neki. Ennek Ilona nagyon megörült és kissé kedves volt a báróhoz. És milyen Ilona akkor is, ha csak kissé kedves! Fajankónak kellene hogy legyen a báró, ha nem szeretne belé.

Május 10.

A báró elhozta a munkát. Egy angol regény valami napilap számára és elég jól fizetik. És én mindezt tetlenül kell hogy nézzem. Nékem nin-

esen semmi munkám, az igaz, hogy nem is értek semmihez. Ejha! Mégis jó volna, ha én is kaparíthatnék egy bárót...

Május 15.

A báró kezd hozzánk járni.

Május 16.

A báró egy nagy bokréta rózsát küldött reggel Ilonának és nekem is — a tisztesség kedvéért. Szép, csak aztán a tisztesség nevében is történnék mindez.

Május végén.

16-tól mindennap két bokréta rózsá. Az én rózsáim az utóbbi időben mind fehérek, az Ilonáé mind piros. Tehát vallomás... Egy kicsit irigykedem. Nem a személy miatt, de a rang és vagyon miatt. Pedig amint kezdem magam kismerni új viszonyaim között, nem mondhatnám, hogy a nagyravagyás könnyen sebezhető bibim lenne. Egész jóízűen meg tudom enni a Cenci néni krumpillevését és minden különösebb aggodalom nélkül viselek már az ötödik hónapja egy ruhát.

Június 4.

Május 16-tól a mai napig nem láttuk a bárót. Ma délelőtt aztán megjelent a látóhatáron. Kocsin jött, máskor nem eszínálta ilyen feltűnően a dolgot és nekem úgy tetszett, hogy annyira elfogult és ünnepies a kinézése, mint valami falusi kántornak, aki küldöttséget vezet.

sem krumpillevést enni és nem kellene még öt hónapon túl is egy ruhában járni! Hát megmondolnám a dolgot...

Június 5.

... Ez az Ilona! A csodálkozástól alig tudok szóhoz jutni... Tegnap megkérte kezét a báró! És ezt csak ma, reggelizés után adta tudtunkra. A néni már a morzsákat söpörte össze az asztalon, mikor Ilona hirtelen felvetette fejét az olasz nyelvtanból és azt mondta:

— Apropó, tegnap a báró megkérte a kezemet. — Azután tovább olvasott és jegyzetgetett. A néni és én sóbálványnyá meredve néztünk reá s végre egyszerre kiáltottunk fel:

— Es? ...

Ilona nyugodtan nézett fel a könyvből.

— Kérlek?

— És milyen választ adott a bárónak? — kérdeztük mi ismét egyszerre, szinte dadogva a sietségől.

Ilona csodálkozva nézett reánk és nyugodtan csak ennyit mondott, illetőleg kérdezett: — Hát szeretem én a bárót?!

A néni összekulcsolt kezekkel a fején az ég felé nézett, én a csorbaszélű kávéeszeszemet néztem és szomorúan gondoltam el: ha én ezt a csorbaszélű kávéeszeszét egy japáni porcellánból készült, emeres csészével cserélhetném fel, tudom Istenem, hogy nem kérdezném senki emberfiától: „Hát szeretem én a bárót?!” Hanem hogy ezt az én testvéretem ezek után még jobban szeretem, az egészen bizonyos.

Június 10.

Délután künn voltunk a Margitszigeten. Ilona megvendéglét bennünket az angol regények jövedelméből fagylalttal és süteménnyel s miután jóllaktam s a cigányok ott húzták a hátam mögött a szebbnél-szebb nótákat, jó kedvem ker-

hogy a társulat hajóit a magyar nyelvet értő közegekkel lássa el. Kéri a javaslat elfogadását.

Major Ferenc előnyösebbnek tartja az államra nézve a szerződést, mint azt, amelyet az Adriával kötöttünk. Különösen a tarifakérdésnél állítható ez. Ezért hozzájárul a javaslathoz.

Lukács Gyula: A szerződések megkötésénél azt kell tekinteni, hogy az megtele-e kereskedelmi érdekeinknek. A napirenden levő szerződésnél el kell ismernünk, hogy az Ungaro-Croata hajózási érdekeinket előmozdítani képes. A szerződés pedig elég szerencsésen lett részünkre megkötve, mert a kereskedelmi miniszter minden tekintetben szigorú ellenőrzési jogot kötött ki magának. De az adóelengedés ellen komoly kifogása van s azért, bár első szavazásban elfogadja a javaslatot, de harmadszori olvasásban csak azon esetben, ha a 24-ik §. módosítatik.

Elnök: a vitát bezárja és öt percre felfüggeszti az ülést.

Szűnet után

Gróf **Bathýány Tivadar** előadó reflektál a vita során elhangzottakra.

Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter: A tarifára, valamint a menetsébségre nézve a parhazársánnál és a személyszállításnál, igen természetes dolog, nem lehet olyan kikötéseket felállítani, mint amelyeket a tarifára és menetsébségre nézve a nemzetközi kereskedelemben az áruszállításnál felállítunk. Ez a különbség van a két szerződés között és ez a dolog alapja, nem pedig különös jóakarata egyik vagy a másik társulat iránt.

Ami az adómentességet illeti, az sem úgy áll, mintha itt indítványoztatnák az adómentesség. Ez a szerződés semmi olyan nem tartalmaz, ami az 1893. XXII. t.-c.-ben, illetőleg az 1890. XIII. t.-c.-ben benn ne foglaltatnék, mert ez az utóbbi törvény a kis parthajózási vállalatok az adómentességet elvileg és állandóan megadja, mint olyant, amelyre számat tarthatnak, amelyet igénybe vehetnek. E tekintetben tehát a szerződés egyszerűen alkalmazta azt, amit egy alapul szolgáló törvény elvileg már kimond, a rendelkezés tehát nem új és nem egyoldalú intézkedés, nem egy vállalat számára szól, hanem alkalmazható minden más hasonló természetű vállalatra is.

Lukács Gyula megjegyzései közül fontossága van annak, amit a vállalatnak a magyar elemmel szemben való kötelezettségeire nézve mondott. Ebben a tekintetben megállapodások is vannak a vállalat, hogy amennyire csak lehetséges, a pinécerektől elkezdve mindenütt olyan egvényeket alkalmaz, akik a magyar nyelvet bírják és ennek következtében megfelelnek a magyar közönség méltányos igényeinek.

Nehéz olyan egvényeket találni, büröba is, annál inkább tehát a közönséges kisebb szolgálatokra, akik két három nyelvet bírnak; már pedig itt természetesen, hogy kell az illetőnek jól tudnia olaszul, kell értenie horvátul, némileg németül is, és természetesen tudnia kell magyarul. A vállalat azonban kötelezte magát, hogy e tekintetben is az igényeknek fokozatosan lehetőleg eleget fog tenni.

Ami Lukács Gyulának a 18. § ellen felhozott azt a kifogását illeti, hogy más vállalatokat a szubvenciókat vonaloktól eltiltunk, így nem lehet kifejezni a helyzetet, mert eltiltva egyik sincs, sőt az 1890. XIII. törvényekben biztosított két éle segély közül hajóbeszerzési segélyt élvezhetik az ilyen vállalatok is, amelyek konkurrenciát csinálnak a szubvenciókat vonalnak; azt pedig, hogy külön segélyt adjunk más vállalatoknak is a szubvenciókat vonalokon, nem lehet követelni, mert különben sincs elég pénz, kétszeresen költeni pedig nagyon hejytelen dolog volna.

kedett. A napernyőmben két szál lopott rózsza volt, ezeket elvettem s az övem mellé tűztem.

Két szál piros rózsza egy mély gyászban levő fiatal hölgy övében, akinek a szemei isztal jökdévién csillognak, azt hiszem, egy kissé merész látvány lehetett, mert a szomszéd asztalnál ülő fiatal emberek furcsa tekintetekkel fixizáltak. Nem törődtem velük. Jó kedvem volt s megkacagattam a némit, sőt még Iónát is. Csak meg ne adjam ennek a jó kedvnek az árát! Hirtelen metsző, hideg szél támadt a szigeten s erre olyan furcsa borzongás járta át a testemet. Ma nem is irok többet. Lelelkésem, rosszul vagyok.

1898. április 15.

Majdnem hét hónapja, hogy nem láttam Cenci nénit. Nem voltam idehaza. Még októberben elvittem a Rivierára s csak tegnap hoztak haza — Ilona, meg a férje.

Ilona... — meg a férje... Itt ülnek jobbra tőlem egy Andrássy-uti palotának a terraszán s az Ilona háta mögött az az óriási pálma hajtogatja széles leveleit, amelyet még akkor küldtek haza Ospadalettiből, mikor ott időztünk. A pálma levelei közül időnkint fel-felcsillan egy vörös pont, egy éggő szivárnak a tüze. Az Ilona férje szivarozik ott, — a vörös báró... Istenem, Istenem és ennek én vagyok az oka!... Lehajtom lázas fejemet a karomra és gondolkodom. Gondolkodom azon, amit Cenci néinek nem lett volna szabad hogy elmondjon és mégis elmondott...

Szegény, édes, szent Iona!... Pedig mindez nem ér semmit. En mégis csak meg fogok halni, hiába járjatok velem Ospadalettit, Nizzát, Cap-St-Martint... En meghalok, Ilona pedig hordani fogja egész életét át a keresztet, amit nagy szíve tett a vállára...

A nyugdíj kérdése szintén nagyon fontos. Erre vonatkozólag a törvényes intézkedések meg fognak tétetni; addig is azonban, a elügyelei jognál fogva és a szerződések alapján az egyes vállalatoknál oda-hatott és oda fog hatni ezentul is hogy alkalmazoitak nyugdíjellátásáról is gondoskodjanak. (Helyeslés jöbbről).

A Ház elfogadja a törvényjavaslatot általánosságban.

(Részletes tárgyalás).

A Ház a szerződés pontonkinti tárgyalását határozza el.

Pichler Győző a címnél szólal fel. Sokalja azon kedvezményeket, melyeket a magyar-horvát társulat kap. Annál is inkább, mert kötelezettségeinek eleget tenni nem szokott. A kormány három évvel ezelőtt szerződést kötött a fumei Dok-társasággal, hogy hajógyárat állítson fel és évi 40 ezer forint szubvenciót kap. Hol van ez a hajógyár? Pedig a szubvenciót kitulványozták.

Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter: T. Ház...

Polczner Jenő: Hol a hajógyár?

Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter: Megadom a felvilágosítást!

Pichler Győző először is a bosnyák vasutakkal foglalkozott, ami nincs napirenden. Bármilyen a bosnyák vasutakkal, sőt ha éppen úgy történik, amint tervezve van, sokkal indokoltabb az, ami ebben a javaslatban foglaltatik, most, mint bármikor. Mert mi a cél? Az, hogy Fiume a dalmát kikötőkkel a legszorosabban összeköttetésben legyen. Ezért kell gondoskodni arról még jó időben, hogy ezek a kikötők gyakoribb és szorosabb összeköttetésbe jöjjenek Fiumével az Ungaro-Croata által. Az által, hogy ezen kikötőkben a járatokat ötszáznegyvenhéttel szaporítottuk és az összeköttetést 100.000 tengeri mértődnél többel javítottuk, biztosítottuk magunknak az összeköttetéseket az által, hogy a verseny, amely eddig eredménytelen volt és amely előreláthatólag be fog következni, a jövőre is fenn tartható lesz. mert aki ott előbb foglalt helyet, az mindig erősebb és a verseny fenntartására képebb lesz. Ez vezetett arra, hogy ha ki fognak is épülni a bosnyák vasutak, ez az összeköttetés javunkra fog válni, nem pedig hátrányunkra.

Ami azt a nagy szenációval előhozott kérdést illeti először is tisztázni kell itt egy dolgot. A szubvenció egyedül a Dok-vállalatot illeti; ez a maga teljességében megvan, funkcionál és így az összeg teljesen kijár neki. De összeg tekintetében sem úgy áll a dolog, ahogy mondta. Az a szubvenció mindaddig, míg csak egy dok volt, 40.000 korona volt és csak két év óta, mióta két dok van, jár 80.000 korona. Hajógyár készítésével ennek a szerződésnek semmi összefüggése nincs, itt tehát az állam pénzét nem herdálják el, hanem azt olyan kötelezettségért fizették ki, amelynek a társaság tőkéletesen eleget tett. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Hol a hajógyár?*)

A szerződés értelmében csakugyan tartozott ez a cég egyáltalán egy hajóműhelyt, hajógyárat is létesíteni, azonban a szerződés oly általánosságban van tartva, hogy annak sem mérete, sem kellékei tüzetesen kifejtve nincsenek. A hajóműhely a bizottság által megvizsgáltatott és átvetetett. Később, mikor azután az Adria és részben az Ungaro-Croata is ottan hajókat javítottat és készített, nem lehet tagadni, hogy ez nem felelt meg azon követelményeknek, amelyeket egy ilyen műhelyhez üzhetünk, nevezetesen még a dokolást sem végezte el mindig a követelményeknek megfelelően, úgy, hogy tagadhatatlanul hiányos munkák jöttek létre.

Ami a hajóépítést illeti, nem lehet tagadni, tör-tének ott is hibák. A géprészek előállítására ez a hajóműhely berendezve nem volt.

Pichler Győző nem fogadja el a miniszter válaszát és kifogását, mert a szerződésben páncélos hajók építéséről is van szó, azokat pedig hajóműhelyben építeni nem lehet. Különben is a szerződés értelmében a Dok-társulatot meg kellett volna először alakítani, de ez nem történt meg.

Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter: Határozatlan úgy áll a dolog, hogy ezek az urak két dologra válaikoztak: egy Dok-társulat létesítésére és ennek a hajóműhelynek a felállítására. 1894-ben létesítették a műhelyt, és azt bizottságilag vették át, mert a szerződésnek megfelelő volt. Hogy jó-e ez a műhely, a fölött lehet vitatkoznunk utólagosan. Mindenki azt mondja, hogy nem felelt meg, a tapasztalás is ezt mutatja (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon) De hát nem erre kapták a pénzt, hanem a dokért.

A mi pedig a dolog jogi oldalát illeti, ami igazság az igazság és azt meg kell védelmezni. Éppen ezért nem engedheti egyik elődjét sem oly szímben feltüntetni, mint hogyha az országnak a rovidására könnyelműen járt volna el. (Helyeslés a jobboldalon.)

A Ház elfogadja a törvényjavaslatot.

Elnök: A legközelebbi ülés hónap lesz, napirendjére a horvát-magyar hajózársaság szerződéséről szóló törvényjavaslatot, továbbá a zarszámadási bizottság jelentését tűzi ki a Ház.

Szell Kálmán és a klerikális diákok. A debreceni jogakadémia ifjusága nyiltan állást foglalt a budapesti egyetemi ifjuság destruktív munkájával szemben s tegnap elhatározta, hogy az idei diák-kongresszuson nem is fogja magát képviseltetni, mert az előlekek után nincs és nem lehet bizalma a kongresszus befolyásolatlan voltában és a mozgalmakat vezető párt függetlenségében. Ez derék határozat és értesülésünk szerint az országnak még több főiskolája is követni fogja a debreceni ifjuság nemes példáját s ezzel megnyugvással térhetnek napirendre a kongresszus ügye fölött, ha a klerikális ifjuságot destruktív munkájában gyámolító sajtó azt nem híresztelné, hogy a debreceni diákokat kapacitálni is próbálták, még pedig a jelszóval, hogy a kongresszus védnökének *Szell Kálmán* miniszterelnököt fogják megnyerni. Hát erre a kapacitációra van egy-két megjegyzésünk. *Szell Kálmán* miniszterelnök szabadlevű államférfiu, a szabadlevűpárt vezére, tizenhárompróbás ember. Hogy most is hangsúlyozzuk, *Szell Kálmán* annak a Deák Ferencnek környezetében nőtt nagyra, aki a szabadlevűségnek s a felekezeti egyenlőségnek lángoló apostola volt Magyarországon. Ha tehát a klerikális ifjuság elkövetné azt a lehetetlen izléstelenséget, hogy a maga destruktív munkájához, bármiként rejtsé azt ideiglenesen véka alá, *Szell Kálmán* próbálja védnöknek felszólítani: akkor ez a klerikális ifjuság vajmi hamar meg fog róla győződni, hogy a legridegebb visszautasításban lehet csak része. Tudjuk *Szell Kálmán*ról, hogy micsoda véleménye van az ifjuság illetén szerepléséről; tudjuk *Szell Kálmán*ról, mennyire elítéli a felekezeti széttagolásra való veszedelmes kísérleteket — és ennek tudatában azzal a jó tanácsos szolgálunk a klerikális ifjuságnak, hogy a miniszterelnök ajtájan ne is kopogtasson. Keressen magának védnököt azok közt, akik destruktív munkájában inspiráltak s még most is inspirálják. De a *Szell Kálmán* nevét még kapacitációra se merje használni, mert Magyarországi miniszterelnökének neve nem buda, amelyik alatt klerikális eszméket és törekvéseket lehetne átsempészni a romlatlan ifjuság táborába is. A debreceni ifjuság nem ült fel neki — nem fog felülni más sem.

A fumei hajógyár. A képviselőház mai ülésének végén *Pichler Győző* merész vargabetűvel rákanyarodott a fumei Dok-társaság szubvenciójára és kifogásolta, hogy a társaságnak kijár ugyan évente a nyolcvanezer korona szubvenció, de annak a szerződéses feltételnek, hogy tartozik hajógyárat fenntartani, eleget nem tesz. *Pichler Győző*nek igaza van abban, hogy a fumei Howaldt-cég gyára, melyre a Dok-társaság annak idején a kormány beleegyezésével, de szavatosság mellett áthárította a hajógyár fenntartásának kötelezettségét, éppen csak javítóműhely és olyan hajógyárnak nem tekinthető, mely nagyobb hajókat is képes volna előállítani, amint az a szerződés szerint kötelezése volna. De nincs igaza *Pichler Győző*nek, ha ezért a mostani kereskedelmi minisztert támadja meg. *Hegedűs* Sándor a mi értesülésünk szerint maga is elégtelennek tartja azt a javítóműhelyt s éppen azért már két esztendő óta hadilábon áll a fumei Howaldt-céggel. Erre vezetheti vissza *Pichler Győző* azt a kései ajánlatot is, melyet ez a cég az Adriával szemben, nem is komolyan, csak tisztán a miniszter bosszantására nyújtott be. A miniszter már jóideje iparkodott rászorítani a társaságot szerződéses köteletségének teljesítésére s ha sürgetése ezentul is hiábavaló volna, úgy tudjuk, a kereskedelmi kormány ez év december 31-én be is fogja szüntetni a szubvenciót. Ez szolgáljon válaszul *Pichler Győző*nek s mindazonoknak, akiket ez az újabb szubvenció-ügy érdekel.

Nemzeti viták a megyeházán. Krassószörény-megye törvényhatósági bizottsága *Pogány* Károly főispán elnöklete alatt ma közgyűlést tartott, melyen a románok igerülten támadták a megyei közigazgatást. Egyikük, *Bredicianu* elsőbben arra utalt, hogy a románok gyülekezési jogát elkobozták. Kérde a főispánt, hogy tett-e a miniszteri jelentést a románok erről a panaszáról. Kérde továbbá, hogy van-e kilátás arra, hogy a választások tiszták lesznek. A főispán azt

BELFÖLD.

Az Adria-javaslat a főrendiház. A főrendiház pénzügyi és közgazdasági bizottsága ma délelőtt tizenegy órakor *Samassa* József elnöklésével együttes ülést tartott, melyen az Adria-törvényjavaslatot tárgyalták. Báró *Rudnyánszky Béla* előadó behatóan ismertette a javaslatot, melyet többek hozzájárulása után a bizottságok elfogadtak. A főrendiház plénuma 14-én, kedden tartandó ülésében fogja a javaslatot tárgyalás alá venni.

válaszolta, hogy hozzá kérdések nem intézhetők, a panaszról különben a miniszter a közgyűlési jegyzőkönyv kapcsán értesíteték. Arról biztosítja a felszólalót, hogy a választások úgy a megyében, mint az egész országban törvényesen fognak lefolyni. Majd az alispáni jelentés kapcsán *Bredicianu* és utána *dr. Petrovics* szóvá tették *Pulszky*nak multkor Lugoson tartott felolvasását a nemzetiségekről. Felolvastak abból egyes részeket és azok tartalmát valótlannak mondták. Az egyik részt, a románok Magyarországra való beolvasásának megjutalmazásáról szól, *Bredicianu* renegátusra való felbuztásnak mondja. A románok, ugymond, szívesen látják *Pulszky*t, mint felolvasót, de ne jöjjen ilyenekkel a választások előtt.

Ezután sorba felszólaltak a román bizottsági tagok, különféle közigazgatási sérelmeket panaszolva fel, mire az alispán megnyugtató felvilágosításokat adott. Majd az egyik oláh azt indítványozta, hogy a megyei hírdetéseket román nyelven és román lapban is tegyék közzé. Az indítványt szavazás után elvetették. *Bredicianu* erre ingerülten kifogásolta, hogy a románokat egyszerűen leszavazzák, de a többség nyugodtan végighallgatta az oláh kifakadást és azután a jelentést tudomásul vette.

Összeférhetlenség. A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága ma *Apáthy* Péter elnöklésével ülést tartott, amelyen tárgyalásra került a *Farkas* István képviselőre vonatkozó összeférhetlenségi bejelentés. A bizottság elhatározta, hogy megkéri a pénzügyminisztert, adjon felvilágosítást arról, vajjon a *Geramb-féle bányaegetés* és a pénzügyminisztérium közt van-e szerződési viszony, s ha van, a szerződésre vonatkozó okmányok eredetijét közölje a bizottsággal. Azután elvett a bizottság a *Zámory* Béla képviselőre vonatkozó bejelentést, amely már hónapokkal ezelőtt került hozzá. Minthogy *Zámory* a bizottság által bekért tekkönyvi kivonatot nem terjesztette be, hanem csak a birtoklevelet, íöhívta őt a bizottság, hogy tizenöt napi záros határidő alatt terjeszse elője a bekívánt okmányokat, mert különben a kezei közt lévő okmányok alapján fog határozni.

A közigazgatás egyszerűsítése.

Budapest, május 9.

Szell Kálmán miniszterelnök ma nyújtotta be a képviselőháznak a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat összesen hét fejezetből és negyvennégy szakaszból áll. A megokolás azonban annál terjedelmesebb: majdnem kilencven, nagy negyedrép lap. Bevezetésül elmondja a javaslat keletkezésének a történetét, azután minden szakaszhoz hosszasan, behatóan adja a magyarázatát. A javaslat méltatásával első cikkünk foglalkozik. Itt adjuk a rendelkezés részét egész terjedelmében:

Törvényjavaslat

a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről.

(Jogorvoslatok.)

1. §. Közigazgatási ügyekben a harmadfoku határozat (intézkedés) ellen felelővételnek helye nincs.

2. §. Az elsőfokúval érdemben egybehangzó másodfoku határozat (intézkedés) ellen felelővételnek rendszerint nincs helye.

E korlátozás nem terjed ki:

a) a vármegyei és városi törvényhatóságok bizottságainak azon másodfoku határozataira, melyek a községek és rendezett tanácsú városok, illetőleg a törvényhatósági városok javadalmait, vagyonát és gazdászatait, valamint az ezek kezelése alatt álló alapokat érintik;

b) a közigazgatási bizottságnak vizsgái engedélyezési ügyekben hozott másodfoku határozataira;

c) az ipari, kereskedelmi és műstraiotalmi, valamint a vasuti műszaki ügyekben hozott másodfoku határozatokra.

3. §. Az elsőfokúval érdemben egybehangzó másodfoku határozat (intézkedés) ellen — amennyiben a felelővétel a 2. §. szerint ki van zárva — felülvizsgálati kérelem intézhető az illető miniszterhez azon az alapon, hogy az elsőfoku hatóság nem volt illetékes, vagy határozata avagy ennek alapjául szolgáló eljárása a törvényt sérti.

A miniszter az ily határozatokat megsemmisítheti és új eljárást rendelhet el.

4. §. Ugy felelővételnek, mint felülvizsgálati kérelemnek csak véghatározat ellen és csak érdekelték részéről van helye.

A véghatározatot megelőző eljárás során szenvedett sérelmek orvoslása a véghatározat ellen irányuló felelővételben vagy felülvizsgálati kérelemben kérhető.

5. §. Ugy a felelővétel, mint a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokon eljárt hatóságnál kell előterjeszteni, mely a meg nem engedett vagy elkésett (6. §.) felelővétel vagy felülvizsgálati kérelmet végzésig hivatalból visszatartja.

A visszatartású végzés ellen felfolyamodásnak van helye, mely felett a másodfoku hatóság végérvényesen dönt.

6. §. A felelővétel (felelővétel, felülvizsgálati kérelem és felfolyamodás) előterjesztésének határideje bármely közigazgatási ügyben, bármely toku határozat (intézkedés, végzés) ellen a kihirdetést vagy a kézbesítést követő naptól számított 15 nap.

A határidő, ha utolsó napja vasárnapra vagy Gergely-naptár szerinti avagy nemzeti ünnepre esik, a legközelebbi köznapon jár le.

Posta után való benyújtás esetében a feladást időpontja határozza.

7. §. A felelővétel szóval vagy írásban lehet előterjeszteni.

A szóbeli felelővétel a hatóság jegyzőkönyvébe foglalja.

8. §. A felülvizsgálati kérelem és felfolyamodás a határozat végrehajtását rendszerint nem akadályozza.

Méltánylást érdemlő esetekben azonban akár az elsőfoku, akár a felelőviteli hatóság — indokolt kérelemre — a végrehajtást felfüggesztheti.

A felelővétel határozat jogerőre emelkedés előtt csak az esetben hajtható végre:

a) ha ezt törvény, miniszteri rendelet vagy szabályrendelet kifejezetten megengedi;

b) ha fontos közérdekből vagy közveszély avagy helyrehozatalan kár elhárítása céljából a határozatnak haladéktalan fogantatása szükséges és ez a határozat záradékában világosan és indokoltan ki van mondva.

9. §. Az, aki a felelővétel vagy felülvizsgálati kérelmet elháríthatatlan akadály miatt kellő időben (6. §.) elő nem terjeszthette, igazolási kérelemmel élhet.

Az igazolási kérelmet a felelőviteli határidő leteletől számított 15 napon belül az elsőfokon eljárt hatóságnál szóval vagy írásban (7. §.) kell előterjeszteni. Az igazolást elutasító végzés ellen ugyancsak 15 napon belül felfolyamodásnak van helye.

Az igazolási kérdésében a másodfoku hatóság végérvényesen dönt.

A felülvizsgálati határidő elmulasztása miatt előterjesztett igazolásra a 8. §. második bekezdését kell alkalmazni. A felelőviteli határidő elmulasztása miatt törvényes határidőben előterjesztett igazolás jogerős elintézésé előtt — a 8. §. a) és b) pontjainak esetein kívül — a végrehajtás el nem rendelhető, a már elrendelt végrehajtás pedig tovább nem folytatható.

10. §. Közigazgatási vitás ügyekben, ideértve a fegyelmi ügyeket is, újrafelvitelnek van helye.

Újrafelvitel akkor kérhető, ha a fél a főügy jogerővének eldöntése után a kérdés érdemére döntő oly bizonyíték birtokába jut, melyet a főeljárás folyamán önhibáján kívül nem használhat.

Az újrafelvételi kérelmet a főeljárás folyamán hozott jogerős véghatározat kihirdetésétől vagy kézbesítésétől számított egy éven belül írásban a hozó a hatósághoz kell intézni, mely a főügyben a jogerős véghatározatot hozta.

Ha azonban a főügyben hozott jogerős véghatározat alapjául valamely felsőbb hatóság határozata (intézkedése) szolgált: az újrafelvételi kérelmet a felsőbb hatósághoz kell intézni.

Az újrafelvitel megengedhetőségének kérdésében az a hatóság dönt, melyhez az újrafelvételi kérelmet intézni kell.

Az újrafelvitel megengedése esetén az érdemleges eljárás annál a hatóságnál kezdődik, amely a főügyben az elsőfoku határozatot hozta.

Egyebekben a főeljárásra vonatkozó szabályok irányadók.

Az újrafelvételi eljárás megindítása a főeljárás folyamán hozott jogerős határozat végrehajtását nem akadályozza.

Újrafelvételi kérelemnek ugyanazon ügyben csak egyszer van helye.

11. §. A főispánoknak (a székesfőváros főpolgármesterének), a közigazgatási ágak főnökeinek és képviselőinek, valamint a tisztí ügyészeknek a fennálló szabályokon alapuló tevébviteli és felterjesztési jogát ez a törvény nem érinti.

A tisztí ügyész a közigazgatási bizottság gyámügyi felelőviteli küldöttségének másodfoku véghatározatait minden esetben felelővételre hozhatja.

A kormányok az 1886: XXI. törvények 10. §. első bekezdésén alapuló felülvizsgálati joga jövőre is változatlanul marad.

12. §. E törvény 1., 2., 3. és 11. §-ai nem terjednek ki azokra az ügyekre, melyeknek végérvényes eldöntése a magy. kir. közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozik. Ily ügyek tevébvitelre tekintetében a jelenlegi szabályok éremtelenül maradnak.

A 4—10. §§-ok rendelkezéseit a közigazgatási folyamatban ezekben az ügyekben is megfelelően alkalmazni kell.

Az ezen törvény értelmében újra felvett ügynek a közigazgatási bíróság által eldöntése esetén, az újrafelvitelnek az 1896: XXVI. t.-c. 139. §-án alapuló joga éremtelenül marad.

(Rendőri büntető bíraskodás.)

13. §. A közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágási ügyekben a rendőri büntető bíraskodást — addig, míg ez irányban külön törvény véglegesen rendelkezik — egyelőre a következő hatóságok gyakorolják:

I. *Elsőfokon*: 1. kis- és nagyközségekben a főszolgabíró, illetőleg a szolgabíró; 2. rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban a rendőrkapitány, illetőleg helyettes, ezek akadályoztatása esetén a tanács által e részben saját tagjai sorából megbízott tisztviselő.

II. *Másodfokon*: 1. kis- és nagyközségekben és rendezett tanácsú városokban az alispán; 2. törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács.

III. *Harmadfokon*: az illető miniszter (belügyi, földművelésügyi, honvédelmi, kereskedelemügyi miniszter).

14. §. Mezőrendőri és erdei kihágási ügyekben, ha a kár, vagy az 1894: XII. törvények 110. §-ában jelzett kár 40 korona értéket meg nem halad, a feljelentés a községi bírónál is megtehető.

Ily esetekben nagyközségekben, a bíró az előjárás egy tagjával és a jegyzővel vagy helyettesével, kisközségekben a bíró az előjárás két tagjával ítél.

A községi bíróság előtti eljárást az ezen törvény 22. §-a szerint kiadandó eljárási szabályzat állapítja meg.

Ha a felek valamelyike a községi bíróság ítéletében meg nem nyugszik, a főszolgabíró (szolgabíró) előtt az eljárás újraközdésének van helye.

Az erre vonatkozó kérelmet a községi bíróság ítéletének kihirdetését, vagy kézbesítését követő naptól számított 15 napon belül a községi bírónál kell előterjeszteni.

Ily ügyekben az alispán végérvényesen dönt.

15. §. Budapest székesfővárosban a következő hatóságok gyakorolják a rendőri büntető bíraskodást:

Azokban a kihágási ügyekben, melyeknek elsőfoku elbírálása a fennálló törvények, rendeletek és szabályrendeletek szerint jelenleg a székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozik, *elsőfokon az illetékes kerületi kapitányság vezetője, ennek akadályoztatása esetén a belügyminiszter által a főkapitány előterjesztésére megbízott rendőrségi tisztviselő, másodfokon a főkapitány, vagy helyettese.

A közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt összes többi kihágási ügyekben: elsőfokon a kerületi előjárás, másodfokon a tanács.

Oly kihágások halmazata esetén, midőn az egyik kihágás a kerületi kapitányság, a másik a kerületi előjárás hatáskörébe tartozik: mindkét rendbeli kihágás elbírálására a kerületi kapitányság illetékes.

Harmadfoku hatóság az illető miniszter.

16. §. Újpest és Rákospalota községekben a következő hatóságok gyakorolják a rendőri büntető bíraskodást:

Azokban a kihágási ügyekben, melyeknek elsőfoku elbírálása a fennálló törvények, rendeletek és szabályrendeletek szerint jelenleg a székesfővárosi magyar királyi államrendőrség hatáskörébe tartozik, elsőfokon az illetékes kerületi kapitányság vezetője, ennek akadályoztatása esetén a belügyminiszter által a főkapitány előterjesztésére megbízott rendőrségi tisztviselő, másodfokon a főkapitány vagy helyettese.

A közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt összes többi kihágási ügyekben: elsőfokon a főszolgabíró, illetőleg a szolgabíró, másodfokon az alispán.

Oly kihágások halmazata esetén, midőn az egyik kihágás a kerületi kapitányság, a másik a főszolgabíró hatáskörébe tartozik: mindkét rendbeli kihágás elbírálására a kerületi kapitányság illetékes.

Harmadfoku hatóság az illető miniszter.

17. §. Az elsőfoku rendőri büntető bíró a terhelt letartóztatásával nem járó oly kihágási esetekben, midőn:

a) a feljelentést hatóság (községi előjárás), közhivatalnok, vagy hatóság közeg hivatalos eljárása közben szerzett, közvetlen tapasztalata alapján teszi és valósága ellen nem merül fel aggodalom, vagy

b) a feljelentés magánegyénítől ered, de ez a kihágás elkövetését köz- vagy magánokirattal vagy más bizonyítékkal valószínűvé teszi és a rendőri büntető bíró meg van győződve a vád alaposágáról, — amennyiben a feljelentett kihágás miatt csak pénzbüntetés kiszabásának van helye és amennyiben a pénzbüntetés 40 koronát meg nem haladó összegben mutatkozik kiszabandónak, a terhelt ellen előzetes tárgyalás megtartása nélkül büntető parancsot bocsáthat ki.

18. §. A büntető parancs kellekeit, kibocsátásának és kézbesítésének módjait az ezen törvény 22. §-a szerint kiadandó eljárási szabályzat állapítja meg.

19. §. Ha a terhelt a büntető parancs kézbesítését követő naptól számított 15 nap alatt az ügy tárgyalását szóval vagy írásban nem kérelmezi, vagy a 20. §. értelmében felelővételre nem él, a büntető parancs végrehajtható. Ha azonban a fél a büntető parancs mellőzését és a tárgyalás megtartását kéri, a tárgyalást szabályszerűen kell megtartani.

Az ítélet rendelkezése eltérhet a büntető parancs tartalmától.

20. §. Ha a fél a események elkövetését, mely a büntető parancs kibocsátására okul szolgált, nem tagadja, hanem csupán a büntetést, vagy ennek nagyságát kifogásolja, a büntető parancs ellen felelővételre nem élhet. A büntető parancs ebben az esetben elsőfoku kihágási ítélet jellegével bír.

21. §. A közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt összes kihágási ügyekben felülvizsgálati határidő a kihirdetést vagy kézbesítést követő naptól számított 15 nap.

22. §. A rendőri büntető eljárás egyéb részleteit, különös figyelemmel a felülvizsgálati korlátozására, az 1897. évi XXXIV. törvények 23. §-ában nyert felhatalmazás alapján a bel- és igazságügyminiszterek által kiadandó és — tekintet nélkül az egyes törvényekben szabályozott eljárási módokra — a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt összes kihágási ügyekre kiterjedő egységes eljárási szabályzat állapítja meg, melynek keretén belül a tisztí ügyész közreműködése a közérdek szempontjából igénybevehető.

(Kihágási büntetéspénzek.)

23. §. A közigazgatási hatóságok (13—16 §§.) által hozott kihágási ítéletek alapján befolyó összes büntetéspénzeknek, valamint az elkövetett és gazdátlan jószágok értékesítéséből befolyó összegeknek feleresze a községet illeti, másik feleresze pedig a pénzügyminiszter kezelése alá tartozik.

A véderő-kihágási büntetéspénzek feleresze az illető községet, a többi kihágási büntetéspénzek, va-

lamint az elkobzott és gazdátlan jószágok értékesítéséből befolyó összegek felerésze pedig azt a községet illeti, melynek területén a kihágás elkövetett, vagy a gazdátlan jószág találatát.

A községeket illető összegek a községek szegényügyi céljaira fordítandók.

A pénzügyminiszter kezelése alá tartozó összegek az állami költségvetésben, a rendes bevételek közül irányoztatnak elő és az utolsó 3 év (1899—1901) átlagának megfelelő arány szerint az igazságügyi, művelődési és kereskedelemügyi miniszteri tárca számára fordítandók.

24. §. A közigazgatási hatóságok által kiszabott kihágási büntetéspénzek kezelését, nyilvántartását és elszámolását a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg kiadandó rendeletben egységesen szabályozza.

(Kézbizetés.)

25. §. A közigazgatási hatóságok által magánfelekhez intézett hivatalos iratok kézbesítése rendszerint postai uton történik.

A hatóságokat megillető portómentesség a helyi forgalomra is kiterjed.

26. §. A törvények és rendeletek szerint magyarázást igénylő, valamint a kényszer-kézbizetéseket:

a) Budapest székesfővárosban, továbbá azokban a városokban, ahol az 1879: XXVIII. tc. 23. §-a szerint bejelentési intézmény van szervezve, a bejelentési hivatal, mint egyuttal központi kézbesítő hivatal teljesíti;

b) más városokban és községekben pedig a hatósági községek (e célból külön megbízott városi vagy községi községek, községi és körjegyzők) teljesítik.

A feladó hatóság a kézbesítő hivatalt és közveket közvetlenül keresi meg.

A helybeli kézbesítések a hatóságok külön községei is teljesíthetik.

27. §. A katonai vagy katonailag megszállott épületekben nem postai uton történő kézbesítések csak az épület parancsnokának értesítése után s az általa kirendelt katonai személy jelenlétében fogadhatók.

28. §. Magánfelek részére tértívevény nélkül postára adott hivatalos iratok a feladást követő 8-ik napon szabályszerűen kézbesítetteknek tekintetnek, amennyiben ez időn belül, mint kézbesíthetetlenek a feladó hatósághoz vissza nem érkeztek, vagy a hatóság a kézbesítés akadályáról értesítést nem kap vagy a címzett fél nem igazolja, hogy a kézbesítés más napon történt.

29. §. A kézbesítési eljárás részleteit, valamint a községek hozzájárulását a faluzó levélfordító intézmény általánosításával járó költségekhez, a miniszter rendeleti uton szabályozza.

A községi hozzájárulások nem haladhatják meg azt az összeget, melyek a községek 1901. évben postaküldönök tartására fordítottak.

30. §. A 26. §. a) pontjában említett helyeken a bejelentési hivatal az igazságügyi hatóságok határozatainak kézbesítésénél is igénybe veendő.

(Ügyvitel.)

31. §. Utasítatik a miniszterium, hogy mindazokat az általános és állandó elegendő rendeleteket (szabályzatokat), melyek az általános közigazgatási hatóságok (vármegyei, városi és községi községek) közreműködését teszik szükségessé, a közigazgatási eljárás egyszerűsítése szempontjából átvizsgálja, megfelelően módosítsa és a fennmaradót, valamint a módosított rendeleteket szakonként gyűjteménybe foglalja kiadja.

32. §. Felhatalmazatik a belügyminiszter, hogy — a törvényes hatáskörök épségben tartása mellett — a vármegyei központi és járási, továbbá a községi (kör-)egyzői, valamint a közigazgatási bizottsági és a gyamügyi ügyvitel, az eljárásban a szóbeliség és közvetlenség lehető érvényesítésével, a távbeszélőhálózatnak minél kiterjedtebb mértékben való igénybevételével, az időszaki jelentések, kimutatások, nyilvántartások kevesítésével és egyszerűsítésével, megfelelő iromány(nyomatvány)minták megállapításával rendelti uton egységesen szabályozza.

33. §. Az ügyviteli szabályzatban megállapítandó módon minden vármegyében vármegyei hivatalos lap létesíttetik.

A vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok a vármegyei hivatalos lap útján közlendők s az illető lappéldány megjelenését követő 8-ik napon kihirdetettnek tekintendők.

Rendszerint a vármegyei hivatalos lapban tételnek közzé a közpökök hatóságok általános jellegű rendelkezései és közleményei is.

34. §. Felhatalmazatik a belügyminiszter, hogy a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városok, valamint a községek ügyvitelére vonatkozó, lehetőleg egységes alapelveket rendelti uton megállapíthassa.

35. §. A vármegyei, törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városok, valamint a községek szabályrendeleteiket a közigazgatási eljárás egyszerűsítése szempontjából átvizsgálja és megfelelően átalakítani köteles.

(Pénzkezelés és számvitel.)

36. §. Közigazgatási hatóságok a közpénzeket rendszerint postatakarékpénztári uton, a csekk- és clearing-forgalom igénybevételével továbbítják.

37. §. A vármegyei központi és járási pénzkezelés és számvitel a belügyminiszter — e törvény 36. §-ára tekintettel — rendelti uton egységesen újul szabályozza.

Az 1896: XXI. t.-c. 68. §. b) pontjának az a rendelkezése, mely szerint a pénz- és értékkülöneményeket az alispán veszi át, valamint ugyanezen

szakasznak a vármegyei pénztárak havi megvizsgálásáról szóló q) pontja hatályon kívül helyeztetik.

38. §. Felhatalmazatik a belügyminiszter, hogy a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városok, valamint a községek pénzkezelésére és számvitelére vonatkozó, lehetőleg egységes alapelveket rendelti uton megállapíthassa.

Az 1896: XXI. t.-c. 73. §. c) pontjának az a rendelkezése, mely szerint a pénz- és értékkülöneményeket a polgármester veszi át, hatályon kívül helyeztetik.

39. §. A vármegyei, a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városi, valamint a községi gyámpénztári pénzkezelést és számvitelt — beleértve az árvászek által kiszabott bírságpénzek kezelését is — a belügyminiszter, e törvény 36. §-ára is tekintettel, rendelti uton egységesen szabályozza.

(Záróhatározatok.)

40. §. Felhatalmazatik a miniszterium, hogy e törvény Fiume városában és kerületében az ottani viszonyok figyelembevételével rendelti uton külön lépése életbe.

41. §. Felhatalmazatik a belügyminiszter, illetőleg a miniszterium, hogy az e törvény alapján kibocsátott rendeleteket a szükséghez képest módosíthassa.

42. §. A törvényeknek, rendeleteknek és szabályrendeleteknek ezzel a törvénnyel ellenkező rendelkezései a törvény életbelépésével hatályukat veszítik.

43. §. E törvény rendelkezései az adó- és illetékügyekre nem terjednek ki.

44. §. E törvény életbelépési időpontjának meghatározásával és végrehajtásával a miniszterium bízatik meg.

KÜLFÖLD.

Hajszja a trónörökös ellen. Az osztrák Reichsrathban a képviselők egy csoportja folytatja a hajszát a trónörökös ellen. A mai ülésen *Eisenkolt* és *Herzog* terjesztettek elő heves hangú interpellációt, amelynek élé *Ferenc Ferdinánd trónörökös ellen irányul.* A trónörökös annak idején elvállalta a *német-osztrák irodalmi társaság védőségét.* Ebbe a társaságba, amelyet báró *Moderny* alapított, az osztrák arisztokráciának szino-java és a bécsi polgárság vezető emberei tartoztak. Az alapítóról később kiderült, hogy *kalandor*, aki a báró címet is jogtalanul használja. A társaság, amelyet a maga céljaira használt ki, nemsokára meg is bukott. A trónörökös, amikor kiderült *Moderny* szélhámosága, letette ugyan a védőséget, de a német-nemzetiek azt mondják, hogy csak az ő személyére való folytonos hivatkozással sikerült volt tagot toborozni a társaságnak. Az interpelláció szemérveti a kormányt, hogy eddig semmit sem tett báró *Moderny* kiadása dolgában, holott közismeretű, hogy ez a sikkasztó *kalandor* Velenében éli világát. A kormány aligha ad választ erre a kérdésre.

Gibraltár és Ceuta. A touloni politikai cédből egyszer azt akarták kiolvasni, hogy az a hármasszövetség felbomlására vezet. Ez nem történt meg. Most újabb, hasonlóképpen kalandos ízű „következményeket” sütnék ki a flottaparádéről. Toulonban akkor tudvalehetőleg egy spanyol hadihajó is horgonyzott s az ünneplők éltették a spanyol-francia barátságot is. Ez a barátkozás Londonban rossz vért szült, mert az angol kormány gyanakszik, hogy Franciaország ki fogja használni Spanyolország jóindulatát és *Ceuta átengedését fogja kérni.* Ceuta a Marokkó északi részén fekvő és Spanyolország birtokában levő három erőd (presidios) leghatalmasabbika és ha ezt Franciaország megkapja, úgy Gibraltárnak elvesz a jelentősége, mert Gibraltárral szemben fekszik az egész tengerszorosot dominálja, míg Gibraltárnak Marokko felé eső része lejtős és meg nem erősíthető.

A *Svet* című orosz lap azt írja, hogy a legutóbbi angol minisztertanács elhatározta, hogy ha Spanyolország hajlandónak mutatkozik erre, úgy *flottatüntetést rendez Spanyolország ellen.* Az angol kormány állítólag azt az ajánlatot akarja tenni Spanyolorzágnak, hogy adja *cserébe Ceutát Gibraltárrért.* Ez a másik verzió épp oly fantasztikus, mint az előbbi.

A spanyolországi forrongás. Nagy az ijedség Madridban, mert a barcelonai zavargások megközelítik a forradalmi mozgalom hevességét és makacságát. A tegnapi események, amelyekről már hírt adtunk, csak bevezetésül szolgáltak újabb nagyobb méretű zavargásokhoz. A helyzet Barcelonában az ostromállapot ellenére is egyre válságosabb és aggasztóbb. Az összes munkások csatlakoztak a közúti vasúti munkások sztrájkjához s a kikötőben levő hajók e miatt nem kaphatnak szenet. Tegnapi *többször megújult az utcai harc.* A lakosságot valósággal rémület fogta el. Az összes boltok be vannak zárva. A navarrai és az albuerai ezredet, amelyet hadgyakorlatra hívtak be, a zendülők ellen küldték. *Az egyetemi hallgatók kifutóllék a rendőroket, akik kirántott karddal rohamot intéztek a diákok ellen.* Egy külvárosban négyezer munkás meglátáta a rendőrségi épületet s elgette az iratokat és a butort; egy rendőrt

veszedelmesen megsebesítettek. Egy francia papot az utcán megverték. *Az asszonyok kövel hajigálják a katonákat.* Egy másik külvárosban lerombolták egy gyárat s elpusztították az összes gépeket. Háromszáznál több embert letartóztattak. Attól félnek, hogy a mozgalom egész Katalóniára ki fog terjedni.

HIREK.

A tanítók.

Budapest gazdag város. Sohase mutatta meg még nekem a kasszáját, de a kinek pár hét alatt összeszednek ötven millió koronát, az nem lehet valami hitelét vesztett koldus. Hogy csapnivaló-e az adminisztrációja, vagy pedig mustaközgazgatás, arra nézve is csak sejtelmeim vannak. Véleményem mondani erről könnyelműség is lenne meg fölöslegesség is. Senki se kíváncsi rá. Az azonban a tényekkel látszik, hogy amikor egy-egy katzenjammeres pillanatban ráhatározza magát a nemes tanács arra, hogy ezután most már takarékosabban bánik a pénzzel, éppen azon az ösvényen indul el, amelyen a kutya-bagosi kupaktanács bölcsesége. — Bíró kell, kisbíró kell, tehénpásztorra, disznópásztorra szüksége van a falunak — mondják Kutya-Bagóson. — Ugyisintén a bakter se nélkülözhető, hanem a tanító... Akármicsoda kicsi fizetése is van, még mindig le lehet huzni valamit belőle. Tanítani mindenképpen kell neki, mert az a mestersége. Tehát a tanítón kell spórolni. — Ez a falusi bölcsesség — budapesti bölcsesség — s miután igen közel jutottunk Kutya-Bagóshoz meg Mucsához, azt hiszem, hogy igaza van a sejtésemnek. Budapestet erre a feladatra nem méltó emberek vezetik a gazdálkodásban.

Most, miután pénzhez jutott a város, hát nagyon komolyan hozzáálltak a takarékoskodáshoz. Valami nagy bizottság ülésezik mindennap s vizsgálja a tételeket, hogy melyiket lehetne törölni s melyikben van egy kis meggazdálkodni való pénzecske. S eljuttatták a tanítókat. Itt aztán kedvükre gazdálkodnak valamennyien. A tanácsos ur, aki a főváros közoktatásügye fölött örökdió s akinek az lenne a kötelessége, hogy a tanítás folytonos tökéletesbítéséért akár a vérét ontsa, szintén kidolgozott valami spórolási tervet a tanítókat és az iskolák rovására. A helyett, hogy odaállana a bűrija ajtaja elé s tiltakoznék az ellen, hogy akármicsoda takarékoskodási törekvés betolakodjék azokba a szobákba, amelyekben az iskolák ügyét szolgálják, szintén beáll a taposó-malomba s tapossa az ügyet. Kitalálta a szaktanítást, az óraszaportást, az óradijasok számának leszállítását s úgy látszik, hogy ez az ur is annyira át van hatva a szent hevülettől ebben a katzenjammeres pillanatban, hogy a legszivesebben bezárna minden iskolát. Hogy az olcsó tanítás rosszabb, mint a drága, azzal nem törődnek az urak. — Az ábá ab mindenképpen belemegy a gyerek fejébe s a tanító ki van szolgáltatva a városnak. Tanít, ha becsületesen megfizetik, tanít, ha rosszul fizetik. Mindenképpen tanít valahogy. Az a mestersége. — Eljuttunk tehát odáig, hogy disznópásztor kell, esordás kell, fiakker kell — a tanítón azonban meg lehet spórolni mindennek az árát.

Azt olvasom egy estilapban, hogy most már beleszóllanak a dologba végre a legkövetlenebbben érdekeltek, a tanítók is. Nagy tiltakozást rendeznek az ellen, hogy Budapest minden finanszenije velük dobálózik. Egy tömegben követelik meg azt, hogy az ő ekzsztenciájuk éppen olyan tisztelbten tartassék, mint például a lámpagyújtatóké. Puhatólónak, hogy vajjon lesznek-e elegen, akik tiltakozni mernek, mert hát valószínű az, hogy a tanácsbéli uraknak meg a takarékoskóbizottságbeli uraknak kedvesebb lesz az olyan tanító, aki megengedi, hogy fát hasogassanak a hátán, mint aki tiltakozik az olyan állapot ellen, hogy ma fogalma sincs arról, hogy mit kap a munkájáért holnap. Sőt megdöbbenést fog kelteni a nemes magisztrátusban az,

hogy: — nini, az egyetlen takarékosági alap is lázong, holott ez ideig még mindig meg lehetett nyugtatni a kedélyeket azzal, hogy amit elfecsérel, haszontalanul kidobál az ablakon a nincsből ez a nagy falu, azt le lehet huzni a tanítók bőréből.

Azt hiszem, hogy ha van rokonszenves mozgalom, amely az egész közvélemény jóakarátára számíthat, úgy a tanítóknak ez a megmozdulása igazán az. Nem róluk van szó csupán, hanem a mi közös nagy érdekünk-ről. Mindnyájunkról, akiknek gyermeket adott az Eg. Ezt a kutyabagosi gazdálkodást, amely a takarékoskodásban a tanítónál állapodik meg, az iskola sínyli meg. Azt szeretném, ha a tanító urak és hölgyek valami olyan tágas téren tartanák meg a tiltakozó gyűléseit, amelyen elférünk mi is, budapesti apák. A mi gyermekeinkről is szó van s a súlyos, gondokkal terhes életben — aminek a súlyosságában ennek a remek gazdasági politikának nagy része van — annyit legalább is megkövetelhetünk Budapest városától, hogy jó iskolát adjon a gyermekeinknek. Ha pedig elkerülik a tanítót, elrontják az iskolát. Tesek ezt már egyszer megérteni.

(Th.)

„Távollettükkel tündökölnék“.

Rehabilitáljunk mindenekelőtt egyfrázist. A gúnyolódás egyik jól ösmert frázisáról van szó, arról, amely föl szokta jegyezni, hogy ki „tündökölt a távollétével“ valahol, ahova joggal elvárták. Ironikus színt most elveszszük ennek a szólamnak és a fogalmak komoly jelentőségével mondjuk, hogy a debreceni jogakadémia ifjúsága távollétével fog tündökölni az idei diákkongresszuson. Selmecebányán lesz az országos diákkongresszus. A debreceniek nem mennek el Selmecebányára. Debrecen és Selmecebánya fiataltsága között nincs semmi harag, de a budapesti vendégek nem tetszenek a debrecenieknek. Ezt bátran, okosan és őszintén megmondják a debreceni diákok. Tegnap ülést tartottak és a következő határozatban egyeztek meg:

Mivel a budapesti mozgalmakban minden ellenkező nyilatkozatok dacára nem találhatunk elegendő és elfogadható biztosítékot arra nézve, hogy egyedül csak a tiszta önzetlen faji érdekért, a magyarságért küzdenek, — bármennyire szívünkön viseljük is a magyar diákság békéjét és bármennyire égő vágyunk, hogy a magyar ifjúság, mint egységes, erős egész küzdjön az annyira veszélyeztetett magyar fajért, e mozgalmaknak határozottan szembeálló, veszedelmes felekezeti színezete és mellékelői oly akadályokként merednek elének, amelyeknek elhűségünk megszégése és saját magunk elleni merénylet elkövetése nélkül túl nem tehetjük magunkat. Es az előlekből ítélve nem lehet bízalmunk ez irányban a diák-kongresszus befolyásolatlanságában és a mozgalmak intező pártól függetlenségében sem. Azért hogy megelőzzük a semmi jó eredményt, de tömérdek veszedelmet hozó, másként el nem kerülhető összeütközést, határozatilag kimondjuk, hogy a debreceni akadémia polgársága az idei diák-kongresszuson nem képviselteti magát és így a védnököket fölkérő küldöttségbe sem küld képviselőket.

Jelentéktelen taktikai hiba, de mégis mosolyt keltő, hogy ezt a szokimondó kritikát a budapesti egyetemi hallgatók provokálták. Tudott dolog volt ugyanis a debreceniek józan álláspontja és a budapesti ifjúság egy küldöttje lent járt puhitani a nyakas debreceni fiukat. A puhitással aztán megjárták. Azaz, hogy meg se járták. Mert az Egyetemi Kör nyilatkozik szokás szerint és értesít bennünket, hogy ő nem adott megbízást a debreceni puhításra. Jó, nem adott. Hát akkor adott megbízást az ugynevezett nagybizottság vagy a viharkomite, vagy a tanárfelügyelő kompánia, vagy a felelősségre vonó decemvirátus. Es lerándult a kálomista fiuk közé a híres budapesti egyetemi polgár, aki szónokol, párbajozik, nyilatkozik, polemizál, felelősségre von, visszavon, békül, kezdeményez, szerepel és szerepel esztendőnk óta, kinnek mi köze hozzá, hogy a második alapvizsgájával

adós még. Debrecenből aztán kudarcral jött haza. Kudarc! Ezt csak némelyek írják a veszteségszámamlajukra. A budapesti vezérnek a kudarc is siker, minden siker, csak a neve forogjon közkezen. (Ezer bocsánat, hogy önök nem informálm minden tehetségemmel, de a vezér nevét nem írom le. Fogadalmat tettem, megbocsátják talán, hogy makacsodom.) És érte-e kudarc a budapesti vezető ifjakat? Dehogy, nekik öröm ez az ellenkezés. Megint szónokolhatnak, hogy a kozmopolitász harcok ellenük. Így lesznek a derék debreceni fiuk kozmopolitász, hazaárulók, iszent megtagadók, pikleristák. A pikleristaság ugyanis minden bűnök teteje. Hogy a jog bőséleti részét egri kompendiumokból vagy kassai ódonaságokból kapják, az mindegy. Aki kritizál, aki önálló véleményt nyilvánít, aki belátásosan cselekszik, — oh, kárhozat! — piklerista a javából. Hogy is ne, mikor bizalmatlanokdiki, észrevesz felekezeti színezetet, meglát mellékelőket, körműkre koppant a befolyásolóknak és kételkedik a függetlenségben? Hova jutunk, mi lesz velünk, a debreceni fiuk nem táncolnak a pesti nótára!

A kongresszusi küldöttek Selmecebányán jól fognak mulatni. A debreceni jogakadémia polgárainak meg kell nyugodniok, valamint a korcsában, éppen úgy a tanácskozás se veszik észre majd a hiányukat. Lesz elég torok Selmecebányán. De szép és jó mégis a távolmaradásuk. Ezek a pesti urak talán most már mégse beszélhetnek a magyar ifjúság nevében. Hiszen eddig se volt mögöttük a magyar ifjúság, de ők mondhaták, mert akik nem hederítettek a bolondgombáikra, nem jelentkeztek. Most elhangzott a tiltakozás. Ha továbbra is a magyar ifjúság összesége nevében beszélnek a pesti stréberek, akkor az ámitásuk nyilvánvaló, irott betűvel bizonyítható. A köpönyegen, fővárosi vezető urak, fordítani kell tehát, azaz, hogy csak egy kiesit rántani. Ami nem nehéz, hiszen a vezetők a stréberség szent nevében válogatják kised jelszavaikat. Gratulálják Egánt, Krügeret, Tolszojt, küzdenek ruténekért, keresztért, orosz diákokért, finn szabadságért, esókolódnak néppárti urakkal, szocialista munkásokkal, hajnalban gázlámpákkal, ütik a zsidót, Bentham Jeromost, Spencer Herbertet, Pikler Gyulát, nyilatkoznak a rendőrség, a rektor, a dékan, a tanszabadság, a bizottságok nevében... Mindenre ráérnek ezek az urak. Gyerekes ezzel szemközt a vidéki jogász. Előadásra jár, kollokvál, szemináriumban értekezik, vitaestéken szórakozik és még ezenfelül bizalmatlanokdiki is. Ebbe a kategóriába tartoznak a debreceni jogászok. Nem is vágyakoznak dícsőségre, magasztalásra, csak megteszik a kötelességüket, amelyet a józanságuk diktál, mikor a selmecebányai országos kongresszuson a távollétükkel tündökölnék.

(H-u.)

Budapest, május 9.

— BUDAPESTI NAPLO. Május 15-én új előfizetés nyúlik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király Budapesten. A király ma délelőtt tíz órakor átalános kihallgatást adott. A kihallgatás során a következők járultak a király elé:

Brankovics György szerb patriárka, gróf Andrássy Tivadar, gróf Andrássy Gyula, gróf Bathányi Lajos, gróf Szapáry Gyula, titkos tanácsosok, és Beniczky Ferenc főispán, titkos tanácsos leányával Agotával, Szmecebányi Pál püspök, Fürös László országgyűlési képviselő, gróf Széchényi Géza és Földváry Miklós kamarások, Somory Lajos főrendiházi tag, báró Goumoucs Gusztáv, lovag Brudermann Rudolf, lovag Mras Ambrus és Steinberg Mária altábornokok; Marsch Antal és Szilvénny Géza vezérőrnagrok; Abrecht Emil, Csicsery Géza Lásch József, Mariantsik Armin, Swathy Ferenc, Rutich József báró Unterrichter Ernő és Wollnhöfer Emil ezredesek; Bowicz Hannibál sorhajókapitány, Csathó Ferenc, kuriai tanácselnök, Baumgarten Izidor, koronagyűsz-helyettes, Zoltán Géza, táblai tanácselnök, Kolossa Ferenc, követségi titkár, Kegyeshaty Lajos és Neményi Imre, miniszteri

osztálytanácsosok, báró Bothmer Jenő, Bozovicsényi Gyula, Paszty Kálmán, Deák Zsigmond, Nagy Gyula, Frowich-Szabó Ernő, Majevszky Ferenc és Jozsa Gábor alezredesek, Kasper Károly főhadbíztos, az olivaiti bencések küldöttsége, amelynek tagjai voltak: Benedetto Benedek a rend fővikáriusa és Ecker Bonifádo zárdafőnök, dr. Kiss Áron és Fekete Márton kir. tanácsosok, Bernstein Sándor, Kissling Rudolf, Sárkány Kálmán és Steinbach Gábor iparosok.

Kihallgatás után a király államügyeket intézett el és délután negyedél órakor Gödöllőre utazott, ahonnan csak hétfőn reggel jön vissza Budapestre.

— József főherceg a mezőgazdasági kiállításán.

A városligeti iparcsarnokban berendezett mezőgazdasági kiállításnak ma délelőtt előkelő látogatói voltak. József főherceg és családja nézte meg a kiállítást. Tíz órakor érkezett meg a főherceg Klotild főhercegné szonyynal, József Agost főherceggel és ennek feleségével. Kisérőitükben volt Bolla Kálmán altábornagy honvédfőparancsnoki adlatus, Szirmay Sarolta grófnő és Zichy Erzsébet grófnő udvarhölgyek, gróf Szapáry József és Libits Adolt jószágigazgató, udvari tanácsos. A vendégek fogadására megjelentek: Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter Kiss Pál államtitkár, Miklós Ödön volt kormánybíztos, Kazy József, Dobokay Lajos, Leslyánszky Sándor, Losonczy Mihály, Maday Izidor, Ormay Béla miniszteri tanácsosok, Darányi Béla gazdasági főigazgató, állattenyésztési főfelügyelő, Faragó Lipót és Saórossy-Kapeller Ferenc osztálytanácsosok, dr. Győry Lóránt miniszteri titkár, Horváth Sándor főerdőtanácsos, Molnár István gyümölcsészeti kormánybíztos, Scholtz Róbert főerdőmester, Hutya Ferenc, az állatorvosi főiskola rektora; a kereskedelmi muzeum részéről Lakatos Aladár miniszteri tanácsos, igazgató és Kovács Gyula igazgató vezető-sével az egész tisztviselői kar. Ott voltak továbbá gróf Teleki József és neje Herman Ottó és még sokan. Darányi miniszter rövid idővölése után József főherceg és családja megtekintette a budai kir. várkert terveit, az alesuthi főhercegi kertészetet, a gazdasági akadémiát, az állatorvosi főiskolát és földmívelési iskolák csoportos kiállítását, a ménésbirtokot, a mezőgazdasági kísérleti állomások és vizrajzi osztály csoportját. A főherceg mindenütt nagy érdeklődéssel hallgatta a magyarázatokat és maga is sok szakszerű megjegyzést tett.

A malomipari csoportnál Darányi miniszter bemutatta Rajner Kálmán malomigazgatót, mint csoportelnököt, aki a főherceget körülvezette az osztályban és bő felvilágosításokkal szolgált a magyar malomiparról.

Az ősfoglalkozások kiállítását Herman Ottó mutatta be, aki magyarázatai során megújta a híres gyelvai kürtöt is. A főhercegi család majdnem két órát töltött a kiállításon, melynek gazdagsága és gyakorlati, tanulságos berendezése fölött legteljesebb elismerését fejezte ki. A kiállítást, mint értesülünk, május 12-én, vasárnap meg fogja tekinteni ő felsége a király is.

— Uj tengerközi csatorna. Hónapokkal ezelőtt megirtuk, hogy az orosz kormány nagyszabású csatornatervvel foglalkozik: össze akarja kötni vizuál a Fekete- és Kaspi-tengert. Azóta ez a monumentális terv aktuális lett. Az orosz kormány pályázatot hirdetett a csatorna építésére, a vállalatra két párisi, két marseillei és egy londoni cég nyújtott be ajánlatot és az orosz kormány ezt az utóbbit fogadta el, minthogy ez volt a legkedvezőbb. A csatorna hossza 600 kilométer lesz, 800 millió frankba fog kerülni.

— A cár — keresztapa. Cettinéből táviratozzák, hogy a fejedelmi udvarból kiszivárgó hírek szerint az olasz trónörökös pár születendő gyermekének a cár lesz a keresztapja. A cárt a keresztelésen valamelyik nagyherceg fogja képviselni.

— Irányi Dániel síremléke. Kossuth Ferenc, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, Vási József országgyűlési képviselőhöz, a Budapesti Ujságírók Egyesülete elnökéhez intézett átiratában Irányi Dániel síremlékének leleplezési ünnepélyére meghívta az Ujságíró Egyesületet. A síremlék leleplezése május 10-én délelőtt 11 órakor lesz a kerepesi-úti sírkerten s azon az egyesület testületileg fog résztvenni.

— A kereskedelemügyi miniszter a közműhelytelepen. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter ma Szerényi József miniszteri tanácsos és Vértessy Kálmán osztálytanácsos kíséretében felkereste az Erzsébetfalván létesített új közműhelytelepet. A telep, mely a budapest-haraszti helyiérdekű vasut erzsébetfalvai állomása mellett fekszik, több épületből áll; a főépületben hetven kisebb-nagyobb műhely van. A miniszter a műhelyeket bejárta és megelégedéssel konstátálta, hogy a telep a maga nemében tökéletes. Dícsérettel adózott a miniszter a közműhelyek tervezőinek, Heidberg és Jónás műépítészeknek, akik kiváló szaktudással végeztek a tervezés és építés munkáját. Három órai szemléltetés után a miniszter megelégedéssel távozott a telepről.

— **Interview Sándor királlyal.** Sándor szerb királynak alkalma volt arra, hogy a *Novoja Vremja* egyik munkatársa előtt véleményt mondjon egy és más aktuális kérdésről. Az újságíró szóba hozta a macedóniai kérdést.

— A macedóniai kérdés fejlődése — mondta a király — attól függ, hogy lesz-e a bolgár kormányban elég erélye a macedon bizottsággal szemben. Az utóbbi időben nagyon protegálták a bizottságot s Ferdinánd fejedelem maga említette egy ízben sajnálattal, hogy Radoszlavovnak is része van ebben.

Az orosz újságíró megjegyezte, hogy a macedon propaganda vezetői nagyon szeretnek a san-stefanoi békekötésre és gróf Ignatiev elveire hivatkozni, mire a király így szólt:

— Ignatiev is másképpen gondolkodik ma már, egészen másképp itéli ő most meg Bulgáriának és a Balkán-félszigetnek a viszonyait.

Végül a szerb-orosz barátkozásról szólt a király:

— Nagyon örülök, hogy sikerült az Oroszországgal való barátságos, bensős viszonyt helyreállítanom. Ez a mi természetes politikánk és ebben az irányban kell tovább haladnunk. Nagyon szeretnék Oroszországba utazni, s azt hiszem, hogy tervemet ez év vége felé meg is valósíthatom.

— **Szilágyi Sándor síremléke.** Ma délután folyt le a nagynevű történetírő: Szilágyi Sándor síremlékeinek ünnepélyes felavatása a kerepesi úti temetőben. A monumentális síremléket a Magyar Történelmi Társulat állította, amelynek az elhunyt hosszú időn át érdemes titkára volt. A sírkő késő-renaissance stílusban készült, közepén a boldogultnak bronzrelief arcképe van, amelyet Fadrusz János mintázott művésziesen. A képet kőbe faragott borostyáninda futja körül. Felirata a következő:

SZILÁGYI SÁNDOR

1827—1890.

EMLEKÉNEK

TISZTELŐI ÉS BARÁTAI

ADAKOZÁSÁBÓL

A MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT.

Az ünnepélyes felavatás délután 4 órakor vette kezdetét. A sír körül nagy számban állottak az elhunyt tisztelői, barátai, tanítványai, családja és a Történelmi Társulat, amely testületileg jelent meg elnöke, Thaly Kálmán vezetése alatt; továbbá a Tudományos Akadémia számos tagja.

Az ünnepélyt Thaly Kálmán vezette be, lendületes beszéddel, dicsőítve a sírban nyugvó tudós emléket és köszönetet mondott Fadrusznak és az adakozóknak. Majd Borovszky Samu költői szárnyalású beszédben tolmácsolta a Társulat és az egész magyar nemzet vesztését Szilágyi Sándor elhunytával, mire Pettő Béla orsz. levéltáros, az elhunyt unokaöccsese köszönetet mondott a család nevében a Történelmi Társulatsnak, az adakozóknak és a megjelenteknek a síremlékért és ígéretet tett, hogy család mindenkor kegyelettel fogja gondozni a nagy történetíró sírját és a díszes emléket.

— **A magyar diákok üdvözlése.** Ma küldték el Krügernek azt az üdvözlő iratot, amelyet Magyarország diákjai intéztek Transvaal öreg elnökéhez. Az iratot, amelyet *tizenkétezeren* írtak alá, magyar és holland nyelven állították ki művésziesen. Háttalján a magyar koronás címer mellett ott van Transvaal címere is.

— **Uj Kazinczyak.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. Offenheimer Gyula kassai közjegyzőnek és törvényes utódainak vezetéknevüknek *Kazinczyra* való átváltoztatása mellett a magyar nemességét a *kazinci* előnévvel díjmentesen adományozta és megengedte, hogy a régi kazinci Kazinczy-család címerét használhassák. Ez a nemesítés a nagy nevekben bővelkedő és Kazinczy Gáborral 1864-ben kihalt ősrégi Kazinczy-család nevének új életre keltése.

— **Szerencsétlenül járt léghajós-tisztek.** Bécsből jelentik, hogy azokat a katonatiszteket, akik 7-én felszállottak az Arzenál udvarából a *Jubileum* nevű léghajón, baleset érte. A vihar nagyon megrongálta a léghajót, s a benne ülő három katonatiszt, Krisz főtámadnagy, Zeller és Prónay hadnagy, elhatározta, hogy leszállanak. Troppau mellett jártak éppen síkság felé. Mindent kihajítottak már a léghajóból, de a vihar ismét felkapta a hajót és csak Teschen város határára sikerült leereszkedniük. Zeller és Prónay azonban oly szerencsétlenül estek ki a hajóból, hogy mindketten súlyos sérülést szenvedtek. Egy környékbeli földirtokos vette őket gondjaiba és táviratlag értesítette az esetről a hadügyminisztériumot.

— **Két miniszter temetése.** Szófia-ban, mint nekünk táviratozták, ma temették el államköltségen *Szlavejkov* közoktatásügyi minisztert és *Grekov* volt miniszterelnököt.

— **Az új főispán.** Pancsován május 7-én tartotta meg bajsai Zákó Milán, Versec és Pancsova városok új főispánja székfoglalóját. Előző napon Versec városában folyt le a beiktatási ünnep, de még aznap este 7 órakor Pancsovára érkezett az új főispán, mintegy ötven vendég kíséretében. A temesvári állomáson *Mattanovich* Adolf polgármester fogadta a főispánt és a vele érkezett vendégeket, a törvényhatósági bizottság tagjainak és számos előkelő polgár élén. Ott volt azonkívül báró Dániel Ernő, a város képviselője és diszpolgára is.

Az ünnepi közgyűlést május 7-én délelőtt 9 órakor tartották meg. Ezt megelőzőleg a római katolikus minorita templomban és a görög keleti szerb templomban hálaadó istentisztelet volt. Az ünnepi közgyűlésen a főispán letette az esküt és azután szép beszédben magyar, német és szerb nyelven kifejtette elveit. A vallás szabad gyakorlatát, ugymond, mindenkinél biztosítani, a nemzetségeket a közös bazaar iránti szeretettel buzdítani akarja, mert a magyar állam és a magyar politikai nemzet ogalma nem zárja ki és nem állja útját a nemzetiségek szellemi és anyagi fejlődésének.

A zajos éljenzessel fogadott beszéd után *Mattanovich* Adolf polgármester magyar és a törvényhatósági tagok közül pancsovai *Graff* János Pál német és dr. *Gadjanszky* Milán ügyvéd szerb nyelven üdvözölték a főispánt. A közgyűlés után tisztelegtek a főispánnál volt képviselőtársai báró Dániel Ernő vezetése mellett, a városi tisztikar, a lelkesek, a hitközségek, a közös hadsereg és a honvédségi helyőrség tisztikara, a hatóságok, egyletek stb. Délután 2 órakor szinzesbéd volt 300 terítéssel. Este *Balogh* Árpád szinzesbédjének diszpolgása fejezte be az ünnepnapot.

— **Az Aurora-kör díszelnöke.** Az *Aurora* irodalmi és művészeti kör négytagú küldöttsége: *Vérszi* Gyula elnök, *Laky* Imre rendőrségi felügyelő, a kör titkára, dr. *Vrabély* Armand honvédelmi miniszteri titkár és *Tomori-Stanisich* Jenő tegnap *Jókai* Mórnál járt. A küldöttség arra kérte Jókait, hogy fogadja el a kör díszelnökségét. Jókai ma *Bekesics* Gusztávnéhoz, a kör elnöknőjéhez intézett levélben kijelenti, hogy örömmel vállalja el a díszelnökséget.

— **Munkácsy-ereklyék a Muzeumban.** *Munkácsy* Mihály özvegye, aki tegnap utazott el körünkől mint jeleztek, kihagyatáson volt a királynál és azt kérte, hogy ő felsége hagyja nála a férjének adományozott rendezelket és kitüntetések. Az özvegy ezeket az emléktárgyakat a Magyar Nemzeti Muzeumban helyezi el a többi Munkácsy-ereklye mellé, amibe a király készségegel adta beleegyezését.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesülete segítőalap igazgató-tanácsának ma délután ülése volt *Csiklay* Lajos elnöke alatt. Az igazgatótanácsnak bejelentették, hogy az *Áldor* Armin hírlapíró árvái részére az egyesület és az országos Pázmány-egyesület által kiküldött kuratórium megalakult s kurátorrá *Csiklay* Lajos alelnököt választotta. A kuratórium meg is indította a mozgalmat az árvák érdekében, adakozásra szólítván fel a katolikus fősopágot. Az elhunyt hírlapíró a katolikus sajtó szolgálatában jeletti ki a zatajan, de eredményes munkássággal s a kuratórium ezért reméli, hogy minden segély nélkül marad árváiról nem feledkeznek meg a katolikus egyház méltóságai. — A mai ülésen még 450 korona segélyköltséget és 100 korona segítséget szavazott meg az igazgatótanács. Végül *Szatmári* Mór főtítkár referálása alapján több folyó ügyet intézett el az igazgatótanács.

— **Ahol az asszony jön részegen haza.** Eddig úgy volt a dolgok rendje — ha ugyan ezt rendnek lehet nevezni — hogy a férj jött haza reggel felé a koreszmból pityókusan, s ő verte meg az asszonyt. Mostanában, legalább Londonban, ahonnan az alábbi értesülést kaptuk, fordult a kocka. Az asszony állít be tántorogva hajnal-tájtában, s a férj kap ki. Hogy ez nem pusztá tréfa, hanem szomorú bár, de valóság, azt bizonyítja, hogy Londonban a St. George-teremben a minap nagy gyűlést tartottak a részeges nők férjei, s alaposan megvitatták teendőiket alkohol-szerető nejeikkel szemben. Végül határozatilag kimondták, hogy megalapítják az alkoholista nők megjavítását célzó ligát, amelynek valamennyien azonnal tagjai is lettek. A gyűlés folyamán sok rendkívül érdekes eset került felszínre és sok férj mutogatta a feleségétől kapott ütlegek nyomait. A szerencsétlen férjek ezenkívül még feliratot intéztek a parlamenthez is.

— **A liberális pap prédikációja.** Oportóban visszafizetik a százados kölesönt a portugáli polgárok a papoknak, akiknek uralma alatt országuk elszegényedett. Egy héttel ezelőtt nagy zavarások voltak ott, sőt a nép inzultálta magát a püspököt is. A püspök azóta hálosan gyűlöli mindenkit, aki nem klerikális. A nem-klerikális papokat leginkább. Így esett meg hogy megöltötte egy liberális papnak hogy a templomba bemegyjen. A pap a tempiom előtt akart prédikálni, de a rendőrség közbelépett és megakadályozta a beszédet. Erre orias csődület támadt, s a nép azt kiabálta: *Éljen a szabadság! Vesszenek a klerikálisok!* A rendőrség végül hátrálni volt kénytelen, s a pap elmondhatta beszédét.

— **A török postaháború.** Még mindig nincs vége Törökország és Európa postaháborújának. A vasárnap Konstantinápolyba érkezett külföldi postacsomagok önkényes lefoglalása dolgában tegnap este válaszolt a porta a nagykövete tiltakozó jegyzékére. A porta jegyzéke a török postaigazgatóság erőszakosságát azzal mentegeti, hogy *joga van csempészárul nyomozni*. A jegyzék azt mondja, hogy a postacsomagokban sok értékes tárgyat, továbbá *revolvereket és Törökországra néve káros iratokat találtak*. Az idegen postaigazgatókat azzal gyanúsítja a jegyzék, hogy elősegítik csempészáruk behozatalát a török postaigazgatóság és a török államkincstár kárára. A porta végül ismételt hangoztatja, hogy *joga volt a külföldi postaküldemények ellen tett intézkedésekre*. Az Európába szülő postának vasúton való továbbítása még félbe van szakítva. A továbbítás külön futárokkal történik, akik a keleti expresszvonatot használják erre a célra. Szalonikiből és Drinápolyból jelentik, hogy az ottani török postaigazgatóság hasonló intézkedéseket tettek a külföldi postaküldemények ellen. Szalonikiből az Európába menő postát az angol konzulátus továbbítja. A konstantinápolyi francia posta igazgatója vissza akarja tartani azokat a török postaküldeményeket, amelyeknek holnap egy török hajóval az ország belsejébe kellene menniük. Az érdekelt nagykövetségek megállapodtak a porta intézkedései ellen való *represszáliakra* néve. Jó forrásból hírlik, hogy az idegen posták ellen irányuló hajsza szerzője *Izzet* bég, a szultán másodtitkára.

Konstantinápoly, május 9.

A posta-konfliktus nem szűnt meg, sőt ellenkezőleg még inkább kiélesedett. A porta eleinte azzal mentegedett, hogy a rendszabályokat létreterítésből bocsátotta ki, de ez ellen szól, hogy a rendszabályokat még mindig nem szüntették meg. Az idegen hatalmak képviselői egyértelműen és a legnagyobb szigorúsággal járnak el.

— **Botránys rakoncátlanság.** A Ferencvárosban április 27-én egyházi körmenet volt. A processziót, amelyben a Szent Margit-intézet apái is részt vettek, *Kurc* Vilmos plébános vezette. Amikor a menet a Knezits-utcai polgári finiszkola előtt elhaladt, néhány rakoncátlan diák nagy lármával közölt kigonyolta az apácákat. A plébános és a Szent Margit-intézet elöljárósága följelentette a rakoncátlan diákokat. Dr. *Tolnai* Lajos, az iskola igazgatója azonnal megindította a vizsgálatot s konstataitá, hogy nem vallásáborításról, hanem vásott gyermekek rakoncátlankodásáról van szó. Jelentést is tett ebben az értelemben a tanácsnak. *Faller* Ferenc tanácsos hétfőre hívta össze a polgári iskolai iskolaszéket, de a tagok nem gyűltek össze határozatképes számban, azért az iskolaszéket hétfőre újra összehívták s akkor fog határozni a botránys rakoncátlanság ügyében.

— **Házasság.** *Schwarz* Ferenc Bécsből eljegyezte *Winter* Cecil kisasszonyt, *Deutsch* Alajos építő-vállalkozó nevelt leányát Budapestről.

— **Román ifjak mulatsága.** *Kolozsvárról* táviratozták: Az oláh ifjuság bált rendezett, melyen többen román nemzeti színű kokárdákkal jelentek meg. A rendőrség a kokárdákat levétette. A mulatság rendezésen folyt le.

— **Agyongázolt uriaszony.** *Bécsből* jelentik, hogy *Penzing* állomáson ma borzasztó szerencsétlenség történt. Az állomásra egy személyvonat érkezett és a belőle kiszállott utasok közül egy uri asszony nem a helyes, a kiszállásra megszabott oldalon szállt le. Alighogy kiszállott, keresztúrobogott az állomáson a keleti expresszvonat, amelynek gépje elkapta az asszonyt és testén keresztül robogott az egész vonat. A vasuti állomás személyzete a szerencsétlenség helyére sietett, de az áldozatot annyira összetörve találta, hogy még a ruhájából sem lehetett megállapítani kilétét.

— **A férj merénylete.** *Kovács* István kocsis féltékeny volt a feleségére, *Slavec* Klárára. Naprenden volt köztük a civakodás, míg végre az asszony elhagyta az urát. Az elhagyott férj azóta mindig az asszony után járt és hívta haza. Ma délelőtt 11 óra tájtban a Nap-és Kistemplom-uték sarkán találkoztak a háziasiekek s a férj újra hívta vissza a feleséget, aki kereken kijelentette, hogy nem megy. *Kovács* István erre elhagyta a túrelme, egy konyhakést rántott elő és rárohant az asszonyra.

— **Nesze neked Klára!** kiáltással az asszony arcába szurt. A kés nem volt éles és nem okozott súlyos sebet, bár 12 centiméter hosszú és a szájától a fülig ér. Az asszonyt a Rókusba vitték, a merénylőt pedig letartóztatták. *Kovács* már másodszer követ el merényletet a felesége ellen. *Slavec* Klára még leány volt, amikor *Kovács* — akkor is féltékenységből — hátba szurta.

— **Szökött járásbíró.** *Sopronból* táviratozza tudósítónk, hogy a törvényszék elnöke felfüggesztette állásától *Sohar* kismartoni járásbíró, aki állítólag tilos ízelmek után a büntetéstől való féltelmében elúnt s azóta senki sem tudja, hogy hol tartózkodik. A járásbírószág vezetésével *Kolossar* albirót bízták meg.

... Az automobil a vámnál. Az automobil örülhet: tényező lett Magyarországon is. Tényező, amelynek bele kell illeszkednie a fennálló viszonyokba, amelyvel számolni kell. Mindez ugyan adóval és más kellemetlenséggel fog járni, de hiszen mindaz, amivel az adófizetés kapcsolatos, az — van, lecáfoltathatatlannal és az automobilnak mégis csak az a célja, hogy minél nagyobb számban legyen az egész világon. Egyelőre *Gibart* abaujmegeyi községnek az érdeme, hogy az automobil-kérdésre rátalált *Gibarton* a minap átrohant egy valami, amely alapos izgalmat okozott a falu népének. Kocsi formája volt, de se ember, se ló nem huzta és mégis szaladt. Csak úgy a pörös uton s nem vas-síneken. Ez csak megint valami új ördögösség lehet. A nép áhitattal nézte, de a gibarti hidnál a vámos első sorban vámszedő volt, s hirtelen lebocsátotta a sorompót. Az automobilról vámot akart szedni, de csak akkor sült ki, hogy az bizony nem olyan egyszerű dolog, mikor kérni kellett a vámot. Hát mennyit fizessen, milyen taksát huzzanak rá? A vámos a nagy kérdést nem tudta megoldani, elment a bíróhoz. A bíró se tudott kiokosodni a dologban, összehívta az esküdteket. Az érdemes tanács se tudott segíteni magán. A jegyző volt a következő fórum. Az is elhárította magát a döntést. Felirt a megyéhez s az írásban megkérdezte, hogy *milyen vámot fizessen az automobil*. Most az alispáni hivatalon van a sor, az majd megmondja, milyen vám jár az olyan kocsi után, amit se ember, se ló, se semmiféle más állat nem huz. Persze, amíg ez eldőlt, az utjában megakasztott automobil nem várhatott, azt tovább kellett bocsátani.

— **A kivándorlók.** Ha a kivándorlás ellen prédikáló népies könyvecské mesélne el az alábbi történetet, a városi ember ravasz hunyorgatással bökne oldalba társát, mondván:

— Hazudik. Be akar csapni. A dolog, melyről most a vehéti emberek nagyon sokat mesélnek, az utolsó szögig úgy esett meg, ahogy azt *Onderik György*, Amerikába vándorolt gazda egyik levelében elmondja.

Vigan voltunk egész nap — így írja *Onderik György* — mert a kis fiam keresztelőjét ünnepeltük. Már öreg este volt és még mindig együtt mulatoztunk. Mikor éjféltáján haza indultak barátaim, utközben négerek jöttek velük szembe, kik hasonlóképpen mulatsággal töltötték az éjszakát. Májig sem tudom, hogy miképpen, de nagyon összeverekedtek a mieink a feketékkel s szegény Marcinkó Antusnak kiszúrták mindkét szemét. A négerek nem elégedtek meg evvel a gaz cselekedettel. Jakubko András négyen ölse kapták s egy kemence tűzbe vetették. Mariancsiu Györgynek a belet hasagatták ki s ezeken kívül még sokan megsebesültek. Mind-egyiküknek nagy számu családja, felesége, gyermekei siratják szerencsétlenül járt vérüket. Ha tudtam volna, hogy itt Amerikában ilyen sok istenverése látogat meg bennünket, inkább maradtam volna otthon, hazámban.

Igy végződik *Onderik György* levele. Elég tanulságosan abhoz, hogy a kivándorlásra hajlandók jól megfontolják, mit cselekesznek.

— **Öngyilkos háztulajdonos.** A Klinika kertjében ma délután *Gutwillig* Gusztáv, a Hernád-utca 54-ik számu ház tulajdonosa, fejbeltette magát és meghalt. Ötvenkét esztendő volt s felesége és egy felnőtt lányt hagyott hátra. Beteges ember volt, asztmában szenvedett, s az utóbbi időben buskomorsággal vett erőt rajta. Ma reggel is a bajáról panaszkodott és ezért csak délután harmadfél órakor távozott el a hazulról. Azt mondogatta, hogy sétálni megy. Néhány perc múlva ismét benyitott a lakásába és íróasztalához ment, a honnan valami tárgyat vett ki. Félórával később egyik ismerőse egy király-utcai kávéházban látta, ahol levelet írt. Este hetedfél órakor azt a hirt hozták a feleségének és éppen ott lévő leányának és vejeinek, hogy *Gutwillig* a Klinika kertjében egy órával előbb agyonlőtte magát. A két asszony ájultan esett össze a hirre. Orvost kellett hivatni, aki csak nagy nehezen térítette őket eszméletre. Csakhamar hire ment az esetnek az egész házban, ahol a halálhír általános részvételt keltett. A család tagjainak állítása szerint *Gutwilliget* betegsége kergette a halálba. Holttétét az orvostani intézetbe szállították.

— **A legújabb anarkista összeesküvés.** Csak a minap terjedt el megint az a hir, hogy az olasz király ellen anarkista merénylet készül és pedig Pittsburgban. Mint *Rómából* jelentik, ezt a hirt az olasz belügyminisztérium határozottan megcáfolja. A hivatalos cáfolat szerint *Pieta* anarkista öngyilkosságának semmi köze sincs az összeesküvéshez.

— **Gyilkosság Tokajban.** *Tokajból* írják, hogy tegnap *Liptovics István Guttman József* mészáros saját üzletében egy mészáros-késsel meggyilkolta. *Liptovics* a gyilkosság után, mint egy örült, kiharant az utcára és késével hadonázva a járőkelők nagy rémületére a lutheránus parokiáig futott, ahol aztán eljötték.

Iparszédelgés.

Budapest, május 9.

A Mödlingben készült *Turul*-cipők ügye nagy port ver föl a politikai és az iparos körökben. Az alább közlöttekéből kiderül, hogy a sérelem, amely előfordult, nem a kormány sérelme, hanem csupán a fogyasztó közönségé. Szubvenciót ugyanis a temesvári *Turul*-gyár még nem huz; az csak akkor jár majd neki, ha a teljes üzemet felveszi, ami eddigelé nem történt meg. Ezen a ponton téves volt hát a szegedi tudósítás, ami viszont alaptalanná teszi ebben a tekintetben a rekriminációt.

De másfelől megerősítést nyer, hogy a mödlingi cipők a magyar *Turul*-jeggyel voltak ellátva. Ha a Hegedüs miniszter által elrendelt vizsgálát ezt hivatalosan is beigazolja, akkor csakugyan flagrns visszaélés történt, amelyet bizonyára nyomon fog követni a megtorlás.

Jó forrásból alább közöljük a *Turul*-gyár és a kormány közt létrejött szerződés főbb pontozatait. Közöttük nines felsorolva egy pont, amely körülbelül a *cipő-hibbizományt* jelenti; e pont szerint később keletkező cipőgyáraknak a magyar állam hasonló kedvezményt nem adhatna. A kereskedelemügyi minisztérium iparfejlesztési osztályában e tekintetben — úgy látszik — nem uralkodnak egészen tiszta fogalmak. A cipőbehozatal Ausztriából oly óriási, hogy a temesvári gyár teljes üzemmel is alig bírna azt egy tízedrésszel csökkenteni. Hogyan akarja hát a magyar iparpolitika az osztrák versenyt kiszorítani, ha egyetlen egy gyárnak megadja az állami szubvenció monopóliumát?

Hegedüs miniszter ügybuzgósága és lelkes tettereje az iparpártolás terén már sok haladást vívott ki. Meg vagyunk győződve, hogy a *Turul*-incidens következtében a miniszternek gondja lesz rá, hogy közegei — hozzásimulva az ő helyes intencióihoz — a magyar iparpolitika érdekeire és a fennálló törvényekre lelkiismeretesen ügyeljenek.

Mai tudósításunkkal szemben a félhivatalos *Magyar Nemzet* a következőket írja:

A temesvári cipőgyár állítólagos visszaéléseről ad ma hirt, szegedi tudósítások révén, néhány napilag. A mödlingi cipőgyár ugyanis Temesváron cipőgyár-részvénytársaságot alapított azzal a kötelezettséggel, hogy hazai gyártmányokat fog előállítani. Ez a gyár Szegeden főtelepet nyitott s az első cipőszállítmány, mely odaérkezett, Mödlingből jött. Minthogy a gyár állami szubvenciót nyert, most esalással és visszaéléssel vádolják. Az eset részleteit mi nem ismerjük, annyit azonban tudunk, hogy a temesvári gyár még nines teljes üzemben s ezért állami szubvenciót még nem utaltak ki neki. Arról tehát, hogy a gyár becsapta a kereskedelmi minisztert, szó sem lehet. A kereskedelmi miniszter nagyon is óvatosan jár el az iparpártolási szubvenciókkal s módjában van oly ellenőrzést gyakorolni, hogy a visszaélés lehetősége ki van zárva. Ebben az esetben sem lehet tehát még most visszaéléstől vagy becsapásról szó.

*

A *Magyar Nemzet* információját mi még a következőkkel egészíthetjük ki:

Fränkel Aliréd, a mödlingi cipőgyár tulajdonosa, a Temesvárot alapítandó cipőgyár állami támogatása dolgában létrejött szerződés szerint a következőkre kötelezte magát:

1. A gyár létesítése céljából részvénytársaságot alapít 1.200.000 korona teljesen befizetett részvénytőkével.

2. Ebből a részvénytőkéből 500.000 koronát köteles a gyár berendezésére fordítani, még pedig úgy, hogy 350.000 korona az üzem megkezdésekor, 150.000 korona pedig később fokozatosan építendő be. Ez összesen ötszáz munkás foglalkoztatását feltételezi.

3. A berendezés tárgyait, amennyiben belülről megfelelő árban és minőségben kaphatók, belülről kell beszerezni.

4. Az üzembe helyezéstől számított egy év alatt köteles a gyár száz munkást foglalkoztatni, azután évenként százszázaportandó a munkások száma, egészen ötszázig. A munkások elsősorban hazai kisiparosok legyenek.

5. Az üzembe-helyezéstől számítandó három év múlva a munkásoknak legalább háromnegyedrészre kell hogy magyarországi illetőségű legyen.

6. A gyárnak a lehetőséghez képest hazai nyersanyagot kell feldolgoznia.

7. Kötelezi magát a gyártulajdonos, hogy a teljes üzembe helyezés után magyarországi elárúsító helyein csak a temesvári gyárban készült cipőket fog árúsítani, kivéve az olyan cipőket — mint például gummi-cipőket, galanteria-cipőket, — amelyek sem ott, sem máshol Magyarországon nem készülnek. De ha később ilyen

cipőket Magyarországon is fognak készíteni, akkor ezeket is belülről lesz köteles beszerezni.

8. A gyár építését köteles volt a vállalkozó 1900. júliusban megkezdeni és 1901. február 1-ig befejezni, ami megis történt.

9. Amennyiben az állami segítség tartama alatt, vagy azon túl öt éven belül a temesvári gyár beszüneti az üzemét, köteles a vállalkozó az államtól kapott egész üzeget egy hónap alatt visszafizetni.

Ezekkel a kötelezettségekkel szemben a kormány a gyár részére tíz éven át évi 35.000 korona (nem pedig 70.000 korona) évi segítséget ad; az első évi szubvenció csak a gyár teljes üzembe helyezésékor esedékes, még pedig csak akkor, ha a miniszter a saját közege útján meggyőződött arról, hogy a gyár legalább száz munkást foglalkoztat és 350.000 koronát beépített.

Ezenkívül a gyár részül a törvényes állami kedvezményekben. Végül pedig ki van kötve az is, hogy addig, míg a gyár fennáll, hasonló vállalat nagyobb mérvű támogatásban nem részesülhet.

A gyár a megállapodások értelmében fel is épült. Hivatalosan megállapította a miniszter kiküldött közege, hogy tényleg 350.000 koronába került a gyár berendezése, amit a tulajdonos könyvekkel és számlákkal igazolt. A gyár berendezését a kiküldött szakközleg mintaszerűnek mondja. A munkások száma azonban most még csak negyvenkettő és a teljes üzem sem kezdődött meg. A gyár ennél fogva eddig nem is kapott szubvenciót. Ebben az évben még összes elárúsító helyein Mödlingben készült cipőt árul és csak a jövő év elején fogja magyar gyártmányu cipőit forgalomba hozni.

A részvénytársaság azonban igazolásul bemutatott a minisztériumban egy körlevelet, amelyben a mödlingi gyár eddigi magyarországi elárúsítót értesíti, hogy a mödlingi cipőgyár összes magyarországi fiók-üzleteit birtokába vette, de egyelőre tovább is mödlingi cipőkkel fogja ellátni; szigoruan utasítja azonban az e.árúsítókat, hogy amíg mödlingi cipőket árúsítanak, nem szabad ezeket magyarországi készítmény gyanúval eladni. A körlevélhez egy-egy plakátot mellékel, amelyet az üzlet feltűnő helyén kell kifüggeszteni, amelyen értesítik a vevőközönséget, hogy egyelőre még mödlingi cipőt árulnak.

Hogy ezek a körlevelek és plakátok tényleg eljutottak-e az elárúsítókhöz, arról nines értesülésük.

Meggyőződünk azonban arról, hogy a minisztérium ma reggel sürgős táviratban kért jelentést a temesvári iparkamara elnökétől és a szegedi iparfelügyelőtől, hogy a *Turul* jelzéssel történt-e visszaélés? Hogy erre a táviratra érkezett-e már felvilágosítás, arról nines tudomásunk. Ugy informálnak bennünket, hogy amennyiben a Mödlingből érkezett cipőkön olyan gyári jelzés volna, amely a vevőközönség félrevezetésére alkalmas, a minisztérium szigorú megtorló intézkedéseket készül alkalmazni. Eddig azonban az államkincstár, minthogy a szubvenció nines folyósítva, nem érte károsodás.

A szegedi ipartestület ma délelőtt, mint Szegedről táviratozók, hosszú táviratot küldött *Hegedüs Sándor* kereskedelemügyi miniszternek a „*Turul*” visszaélései dolgában. A távirat így szól:

Nagyméltósága *Hegedüs Sándor*
miniszter urnak

Budapest.

Az államilag szubvencionált temesvári „*Turul*” cipőgyár Szegeden főkraktárt akart felállítani, melynek felszerelésére az árúk már megérkeztek. Ez alkalommal az iparhatóság útján hivatalosan megállapított, hogy a „*Turul*” gyár *Fränkel Aliréd* mödlingi gyárából hozata a saját cégjegyével előlított cipőket, amennyiben Szegedre folyó hó 5-én direkt Mödlingből 1887 kgr. sulyu 7 láda cipő érkezett az „*Verkaufsstelle der Turul Schuhfabriks Actien Gesellschaft*” címre.

A Mödlingből érkezett cipőkre a *Turul*-gyár védjegye van nyomva. A visszaélés nagyitoku és országosnak mutatkozik, mert a *Turul*-gyárnak sok helyütt vannak fiókjai, a hová bizonyonyal Mödlingből küldik a cipőket, mert tömeges és gyakori szállítástól tesz bizonyoságot az, hogy a Mödlingben kiállított fuvarlevélben a címzett neve bélyegzővel van lenyomva. Tekintettel arra, hogy iparosaink mostoha helyzetét e nagyfokú visszaélés nagyon súlyosítja, mert a nevezett gyár az osztrák gyártmányok értékesítésénél még a magyar ipar pártolása iránti kedvező hangulatot is kibaszálja, tekintettel arra, hogy a *Turul*-gyár az amugy is kisiparosaink hátrányára élvezett állami támogatással legutábbul visszaél és így az államot kizárja, ezennel jelentjük az esetet és eszedünk nagyméltóságod előtt, hogy a nevezett gyár ellen szigorú vizsgálatot és megtorlást alkalmazni, az iparosság érdekében pedig sürgősen intézkedni méltóztatnék, hogy az ország többi városaiban a hasonló visszaélések megakadályoztassanak.

Szegedi ipartestület nevében

Kalmár István,
elnök.

Trará, a posta jó!

— Jelenet. —

Konstantinápolyban a török hatóságok felbontják és maguk továbbítják az idegen postahivataloknak érkezett küldeményeket.

A postaigazgató (a leveleket bontogatja, miközben ezt dudolja): Trará, a posta jó, trará, mit hozhat ő?

Egy postatiszt: Bontsa csak, öreg, bontsa. Addig bontjuk, amíg lehet. Felbontotta már a Kohnnak érkezett levelet?

Az igazgató: Fel. Az érdekelt legjobban. Igazán kíváncsi voltam már, hogy tényleg nem akar-e fizetni az a Kralovác.

A tisz (belérez a levélbe): Na hát ez már mégis csak szemtelenség! Megint azt írja neki, hogy majd elsőjén fizet. Ez a Kohn már öt levelet írt neki és Kralovác még most se akar fizetni!

Az igazgató: Gázság! Lássuk tovább. A kis Erzsébet ügyében még nem állt be fordulat?

A tisz (felbont egy rózsaszínű levelet): Még nem puhult meg eléggé. Azt válaszolja a katonatisztnak, hogy nézzen egy kis jövedelem után, mert ebből nem tudnak megélni.

Az igazgató: Hogyan? Nem tudnak megélni? Ezek a mai lányok mind olyan nagyigényűek! Majd adok én neki! Nem továbbítjuk a levelet...

A tisz: Jó. (Összetépi.) Itt van ez a Christopoulos nevű görög diák... (mutatja a levelet), akire a minap egy tetszett haragudni, mert mindig pénzt kér az apjától. Most hatodszor ír neki pénzért...

Az igazgató: Megint pénzt? Tanulni nem tanulnak, de pénz, az persze kell! Nem továbbítjuk!

A tisz: Helyes. (Összetépi.) Itt van egy ufajta levél is... nem tudom, hogy megmutassam-e...

Az igazgató: Csak mutassa bátran.

A tisz (olvassa): „Tisztelet postaisztagzó ur! Ön egy pimasz gazember, sziveskedjék magát felakasztani. — Maradtam tisztelő híve, Névtelen.”

Az igazgató: Hm.

A tisz: Utóirat is van. Az van benne, hogy azért írta ezt a levelet, mert tudta, hogy felbontják. Így legalább egy kiesít bosszút áll rajtunk.

Az igazgató: Ez a mi pályánk egyetlen keserősége... de egyébként jól mutatunk, mi?

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **A harmónias bizottság** ma délután ülést tartott **Halmos János** polgármester elnökelete alatt. Ezuttal a jogügyi és pénzügyi albizottságok javaslatait tárgyalták és hosszabb vita volt a körül, vajjon meglehetően e szüntetni a jogügyi osztályt. Egyesek legelőször a személyzet létszámának apaszását kérték, de a bizottság tekintettel arra, hogy a közel jövőben ugyanis meg fog történni az újraszervezés, hozzájárult ahhoz, hogy maradjon meg az ügyességi hivatal mai létszáma és ügykezelése. Aztán a vámfelügyelői állások kérdéséről tárgyalták s miután a felszólalók mind hangsúlyozták, hogy a vámfelügyelők nem tudják megakadályozni az elharapódzott csempészetet, a bizottság ez állások megszüntetése mellett határozott.

(*) **Adókövetés.** A fővárosi adókövető-bizottságok e hó 10-én (pénteken) tárgyalni fogják u. m. a III. ker. a 871—1012. helyrajzszámú házakban összeírt adókövetésekre vonatkozó, továbbá a VI. ker. a) bizottság a pótlajstromból külön beidézettek; a VI. ker. b) bizottság a külön meghívottak; a VII. ker. a) bizottság a külön meghívottak, a VII. ker. b) bizottság a 4545a—5477. a/2 sz. a. külön meghívottak és végre a IX. ker. a 9561—9579 b sz. a. külön meghívottak III. oszt. keresetadó javaslatait.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Klotild főhercegnő a Nemzeti Színházban.** A Nemzeti Színházban ma adták másodikszor a Tündérlak Magyarhónban című népszínművet **Blaha Lujzával** a fő nő szerepben. Az előadást végig nézte **Klotild főhercegnő** is. A fenséges asszony udvarbírlógyával közvetlen az előadás előtt érkezett és mindvégig a legnagyobb érdeklődéssel kísérte az előadó művészek játékát.

** **Növendékszinészek vizsgálja.** **Meilhc és Halány** drámáját: **Frou-Frou** játszották el ma délután az Uránia-színházban **Rákosi Szi**d asszony növendékei. Isten tudja, mi az oka, a szociális nyomor vagy sok más egyéb hiba, annyi bizonyos, hogy sok panasz hangzott el az utóbbi időben a színésznövendékek mértéktelen megszapordása miatt, és úgy látszik, ide s lova többen volnának a hazában, mint a mennyi a színházlátogató közönségünk. Ilyen mizériában komoly, kvalitatív színészközlőnek legelőször feladata a szigorúság. És úgy látszik, **Rákosi Szi**d assz-

zonyonk ilyen kis szemű rostája van, mert a mai vizsgálati előadásban minden egyes szereplő komoly, figyelemreméltó talentumnak adta tanujelét.

Játékuk mutatta, hogy már az első vizsgára, amely felvételüket megelőzte, magukkal hozták a tehetséget, amely nélkül a legjobb iskola sem teremt színészt; minden egyebet megtanultak **Rákosi Szi**d asszonytól, akinek művészi tudását ebből az alkalomból dicsérni felesleges. Legtöbb dicséret illeti a címszerep személyesítőjét, **Polgár Ilona** kisasszonyt. A kisasszonynak már pusztán megjelenése is sikert jelent. Különbben ki-nőtt már az ilyen elbírálás alól, mert a sajtó méltó figyelemben részesítette talentumát, amikor a Nemzeti Színház igazgatósága próbaképpen felléptette a Várszínházban a **Kanédiás hölgy** címszerepében. Különös figyelmet keltett értelmes, diszkrét játékkal **Kaczányi Aiola** kisasszony; a férfiak közül külön elismerést érdemel **Vay Dániel** kitűnő alakítása, de jók voltak valamennyien: **Palugyai Vilma**, **Balla Mariska**, **Pölskey Géza**, **Fodor Oszkár**, **Kytka Ernő** és mind a többiek.

** **Jóteköny mulatság az Operában.** A jövő héten pénteken, május 17-ikén nagyszabású tavaszi ünnep lesz az Operaházban az Erzsébet királynéről nevezett szanatórium javára. A rendező-bizottság élén gróf **Andrássy Gézá**né, gróf **Baththyány Lajos** és az intendáns, gróf **Kegelevich István** állanak. Mellettük egy férfi-bizottság végzi az adminisztratív teendőket s a legelőkelőbb körökből alakult nagy hölgybizottság működik a jóteköny cél érdekében. Az intendáns az Operaház összes helyiségeit átengedte az ünnepségre s ez alkalommal is, mint az operabáloknál, a nézőteret a színpaddal egyetlen nagy teremmé alakítják át. A műsor gazdag és változatos és zene-, ének- s tánc-előadásokból és egyéb produkciókból áll.

** **Karozag Vilmos bécsi színgazgató.** Röviden már említettük, hogy **Karozag Vilmos** író, **Kopácsy Juliskának** a férje, lesz a bécsi An der Wien-színház igazgatója. Erre vonatkozólag egy mai bécsi táviratunk azt jelenti, hogy **Karozag** ma dében tizenkét órakor **Lange György** tanácsossal együtt bérbe vette a bécsi színházat, amely nemrég nagy válságon ment keresztül. A vállalkozás anyagi részét egy tőkeesékből álló konzorcium fedezi, amelyben nagy szerepe van **Neuman Angelonak**, a prágai német színház és opera ismert igazgatójának.

** **Ledófsky Gizella fellépése.** **Ledófsky Gizella**, a Magyar Színház szubrett-primadonnája, hosszabb gyöngélkedése után, mint értesülünk, jövő esütörtökön lép fel először. A kitűnő fiatal művésznő **A denevér** Adéliját fogja először énekelni.

** **A San-Toy Fedák Sárival.** A Népszínházban szombat, 11-ikén, kerül színre **Sidney Jones** nagy-sikerű kínai daljátéka, a **San-Toy**, a címszerepben a még szabadságon levő **Kéry Klára** helyett **Fedák Sárival**, ki eddig az operettben egy másik szerepnek, **Dudleynek** az ábrázolásával aratot általános elismerést. **Fedák Sári** **San-Toy** szerepét az újabb angol előadások énekműveivel is megtoldja. Így éneklí a **Chinee Dolly** és **My little Bobby** című kuplékat s azonkívül egy **Lay Love Lola** című új betéte. **Dudley** komorna szerepét **Kápolnai Irén**, **Poppyt S. Harmath** Ilona játssza. A férfiszereplők: **Raskó**, **Németh**, **Szirmai**, **Ujvári**, **Tollagi**, **Szerdahelyi**, **Kiss** és **Csuli** szerepében **Kovács** változatlanok.

** **A pozsonyi színészet.** Pozsonyból táviratoz-zák, hogy pávai **Vajna Gábor**, **Dobrovits Mátyás** fő-orvos és **Merényi Ödön** gyógyszerész, a városi köz-gyűlésnek a kétnyelvű színház fenntartására vonatkozó határozata ellen különvéleményt adtak be.

** **Mascagni kitüntetése.** Bécsi tudósítónk jelenti táviratban, hogy a király **Mascagnit** a Ferenc József-rend csillagos középkeresztjével tüntette ki.

** **Millomos karmester.** Bécsben, mint levele-zőnk táviratozza, ma elhunyt **Preyer** székesgyházi karmester, aki az osztrák főváros egyik leggazdagabb polgára volt. Rokona volt **Fuchs** képviselőházi elnök-nek, akit általános örökösévé tett meg. Végrendeleté-ben kikötötte, hogy vagyonának egy részéből árvhá-zat állítsanak, amelyben felekezetikülönbség nélkül vegyék fel az árvákat.

** **Krastei betegsége.** Megemlékeztünk lapunk mai számában arról, hogy **Krastei Frigyes** udvari színész tüdőgyulladásban megbetegedett. Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy a jeles művész betegsége válságos lett s az orvosok a katasztrófától tartanak.

** **Hangverseny a Telefon Hírműdobán.** A Telefon Hírműdob ma, pénteken este fel 9 órakor nagy házi hangversenyt rendez és közvetít előzőelőzetének szórakoztató-sára. E hangversenyen közreműködnek: **Berts Mimi**, a Magyar Királyi Operaház, **Keczeri Irén**, a Nemzeti Színház tagja, **Sey** Dezsőné cimbalomművésznő, **Witt Gizella** és **Lénárd Mariska** úrhölgyek, **Kiss Mihály**, a Népszínház és **Odry Zsárd**, a Magyar Színház tagja és **Oláh Lajos** tőrogatómester. Az egyes énekszámok között felolvasásra kerülnek egyes szemelvények **Dreyfus** öt év életéből című nagyrédektű könyvéből. E fényes műsor élénk bizonyossága annak, hogy a Telefon Hírműdob hangversenyei még a holt színpadon is megtartják azt a nivót, mely a Hírműdob házi koncertjeit általában jellemzi. — A hangverseny után 10 óráig a legújabb híreket olvastatja fel a beszélő újság, majd meg 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet **Zoldi Marci** és **Kőce** Antal bandájának muzsikája szolgáltat.

MŰVÉSZET.

□ **A Nemzeti Szalón** tavaszi kiállítását ma dében meglátogatta **Wlassics** Gyula közoktatásügyi miniszter és több mint háromnegyed órát időzött ott. A miniszter kíséretében volt gróf **Zichy Jenő** és **Beóthy** Zsolt. A Szalón kiállításában **Kammerer Ernő** igazgatósági tag és **Szinyey-Merse Pál**, a kiállítás egyik juror-rendezője kalauzolta a minisztert. Gróf **Zichy** Jenő pedig a saját külön termét mutatta meg a miniszternek, aki meglegedését fejezte ki a látottak fölött. A **Nemzeti Szalón** kiállítását igen sokan látogatták és a vásárlás is már szépen folyik.

□ **A Zsolnay-szobor ügye.** A pécsi Zsolnay-szobor ügye, amelyet a magyar művészek sérelmesnek mondtak, új stádiumba lépett. A szoborbizottság tudvalevőleg felkérte **Szana Tamást** és **Székelly Bertalant**, hogy utazzanak le Pécsre s ott mondjanak véleményt a beérkezett pályaművekről. A két szakértő lenn járt Pécsen: véleményük oda konkludál, hogy a szoborbizottság újabb, szűkebbkörű pályázatot hirdessen, vagy pedig pályázat mellőzésével bizzon meg valamely hirnevesebb szobrászt a mű kivitellével.

Tekintettel arra, hogy ez a szoborpályázat precedensül szolgálhat és elvi jelentőségű dolgokról van szó, azt hisszük, hogy érdemes lesz a következő szempontokat hangsúlyozni: A szoborpályázat szűritését azért tartja sérelmesnek a **Magyar Képzőművészek Egyesülete**, mert a döntő szót nem az ígért zsűri mondotta ki, hanem egy csonka zsűri, amelyből éppen a szobrász-szakértők hiányoztak. A pályázó művészek természetesen a szobrász-szakértőkkel is kiegészített zsűri ígértének alapján fogtak munkához, s verték magukat nem jelentéktelen költségekbe. Ha most ezek után pályázat mellőzésével egyenes megbízás utján szerzik be a szobrot, úgy az eddig fennálló sérelem gyarapodik egy újabb sérelemmel, azzal t. i., hogy a pályázó művészek a saját hibájuk nélkül kiszorulnak egy pályázatból, amely a nekik ígért teljes zsűri döntése alá nem is került. Ők tehát dolgoztak, költségre verték magukat, s a vége az lenne, hogy számba sem jönnének. Az egyetlen helyes remédium nagyon egyszerű: össze kell hívni a teljes zsűrit, az itélkezéék a pályamunkák felett s ha ez a pályázat meddőnek bizonyul, egy a szoborbizottságnak szabad a keze s teljesen szabadon mondhatja ki, vajjon újabb pályázatot akar-e vagy pedig egyenest megbíz valamely szobrászt a kivitellel. Ez a mód egyszerű s elvárja azt a kinos eshetőséget, hogy a nagy Zsolnay szobrához a magyar művészet egy sérelme fűződik.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

□ **Az Akadémia nagygyűlése.** Ma az Akadémia igazgató-tanácsa tartott ülést báró **Eötvös Loránt** elnökelete alatt. A gyűlésen nagy számban jelentek meg az igazgatóság tagjai. Néhai **Szlávy József** helyére **Schlauch Lőrinc** nagyváradi bíboros püspököt választották meg igazgatóságigagnak. Bejelentették a gyűlésen, hogy **Fehér** Ipoly apát tiszteletbeli tag 5000 forintos alapítványt tett. Az I. osztály indítványára elhatározta az igazgatóság, hogy segíeyezni fogja id. **Ábrányi** Kornélnek egy készülő munkáját, amely **Liszt** Ferenc magyarországi tevékenységét tárgyalja. A zárószámadosok és a pénztári jelentés tudomásulvétele után az ülés véget ért.

□ **A magyar földrajzi társaságban** ma dr. **Erődi** Béla, a társulat elnöke jelentést tett a Milanóban tartott negyedik olasz földrajzi kongresszusról, melyen ő Magyarországot képviselte. A megnyitó ülésen, melyen **Vigoni** senator abessziniai utazó elnökölt, **Nasi** közoktatásügyi miniszter megnyitó beszéde után dr. **Erődi** Béla tartott beszédet. A kongresszussal kapcsolatosan a milánói Touring-klub retrospektív kiállítás rendezett a turisztika köréből. **Erődi** nagyon szívesen és kitüntetően fogadták és a didaktikai osztályban alkalma nyílt arra hogy Magyarország haladását ismeresse a földrajz művelése terén. A legközelebbi kongresszus három év múlva lesz Nápolyban.

SPORT.

** **A budai torna-ünnep.** Említettük már hogy a **Budapesti (budai) torna-egyesület** a szövetség III. kerületi ünnepével kapcsolatban május 15-én és 16-án rendezi nyári torna-ünnepét az egyesület új játszótérén. Ez az ünnep az előkészületekből itélve még fényesebbnek ígérkezik, mint ahogy előre látható volt. Magyarországon még alig látott tömegben vonulnak föl a tornászok és mutatják be a szabad gyakorlatokat. Eddig ötszáz férfi jelentkezett. Az ötven csoportban bemutatandó csapat-tornázás is rendkívüli látvány lesz és az egyéni-kénti versenyekben az ország legjobb erői mérkőznek. A nevezések száma százharminc. Ez a szokatlanyl nagy szám magában véve is érthetővé teszi, hogy nemcsak a sportkörökben, hanem a nagy közönség soraiban is szenzációs érdeklődés mutatkozik a torna-ünnep iránt.

Jegyek előre válthatók: *Kertész* Tódor díszműúrásnál, a budai oldalon pedig *Toldy* Lajos könyvkereskedésében, a *Budapesti (budai) tornaegylet* Attila-utcai tornacsarnokában, az egyleti játszótérén a *Krisztina-kör* uton és az ünnep napján a helyszínén. Helyárak: számozott ülőhely 2 korona; állóhely 1 korona; 'anulójegy 40 fillér. A jegyek mind a két napra érvényesek.

Tavaszi lóversenyek.

Harmadik nap.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, május 9.

Mintha nem is hétköznapi lenne, olyan volt a mai versenynap. A nagytribün előtt csak elsőrangú túrfünnepken hőmpolyógnak olyan tömegben a notabilitások, mint most, a mágnásasszonyok sokasága pedig évek óta nem elevenítette meg olyan nagyon a bírói páholy környékét, mint ezen a gyönyörű májusi versenynapon. Az igazgatóság tribünje alatt gyönyörű tiszteletdíj hívta ki a sportsman-áradat érdeklődését, egy roppant értékes, hatalmas aranyserleg, amelyből inni annak adatik meg, aki megnyeri lovával az Asszonyságok díját. Az udvari páholyból *József főherceg* és *Klotild főhercegnő* nézték a szép tavaszi lóversenyeket.

Szóval, az Asszonyságok díja a nap főszáma, legalább ezt a versenyt honorálta legjobban a program. De csak teoriában a legértékesebb, mert hogy *Ex-lex* vagy *Néha*, vagy éppen *Igric* nyeri-e meg az Asszonyságok díját, jövőre kiható érdekellet nincs másra, legfeljebb a nyerő ló gazdájára, aki olyan arany kupából íhatik ezután, a milyenből nem sok halandó. Ámde a kicsi szerény államdíj, ha csak 3000 korona is a díja, valóságos szenzáció. Mert hogy *Ezermester* nyeri-e meg vagy sem, az már rengeteg nagy kérdés, ettől függ talán a Királydíj és a Derby is... *Carrasco*, *Maz* és *Catcher* csak jámbor outsiders *Ezermester*hez képest, pedig a hozzáértők nem ok nélkül konstatálják róla, hogy még nagyon kövér, ilyen kondícióban nem szoktak versenyt nyerni. A vége ehhez képest az is lett, hogy *Ezermester*, a sportsmanek „téli” reménye vereséget szenvedett. Harmadik lett *Maz* és *Carrasco* mögött, szomorúságára az egész turisokadalomnak, mely abszolút többségben Rohonczy-párti a versenyterén. A jószívű papírszámítók találtak is hamar kifogást a vereségre; azt, hogy ilyen kövéren, készületlen állapotban is van olyan jó, mint *Carrasco*, melynek három kilót adott s amelyőtől legfeljebb ennyivel kapott ki. De a booky keményszüivé, ók nem kerestek enyhítő körülményeket, hanem kiírták *Ezermestert* 5 : 1-gyel a Királydíjra és — horribile dictu — nyolcra a Derbyre. Most már körülbelül a hatodik favorit, így tűnik le egy lónagyság egyszerű baleset után a fogadó börze kegyeiből.

Maz győzelme az Államdíjban csak azokat nem lepte meg, akik *Fred Taral* alatt a szamarat is jobbnak tartják, mint más alatt a lovat. Ez a csodaember, akit bátran nevezhetünk jockey-sipistának, még két versenyt nyert, *Passe partout*val a Wenckheim-emlékversenyt *Lovag* és *Eleget* ellen és *Boval* egy egész tömeg ló közt a két éves-versenyt. Amire ül, az nyer; nem a ló, nem *Boa* vagy *Maz*, hanem *Fred Taral* a „legjobb lova” báró *Üchtritz* Zsigmondnak.

Visszatérve az Asszonyságok díjára, a gyönyörű arany kupára, ennek boldog tulajdonosa *Lipthay Béla* ur lett, *Ex-lex* gazdájára. *Lovasa Szemere* szadados volt, az egyetlen amerikai urlovas, aki csaknem elejétől bevezetett vele. A fúrge *Igric*, *Geist Gáspár* kis három éves iramodott utána legjobban a finishben, de utól már nem érhetle. *Néha* báró *Eltz*-cel helyezetlenül futott.

It adjuk a részletes eredményeket:

I. **Esterházy-díj.** Távolság 2400 méter. Díj 3000 korona. *Ferdinandy Béla Medicusa* (Morgan) első, *Kalauer* (Jones) második, *Franc-tireur* (Doggett) harmadik. Futott még: *Felemás*. Totalizátor: 10 : 18. Helyrefogadások: I. 50 : 64. II. 50 : 98.

II. **Eladók versenye.** Távolság 1400 méter. Díj 2000 korona. Mr. C. Wood *Beaharnaisje* (Black) első, *Majda* (Bulford) második, *Mondaine* (Hamilton) harmadik. Futott még *Patma* és *Esparsette*. Totalizátor: 10 : 100. Helyrefogadások: I. 50 : 170. II. 50 : 132.

III. **Asszonyságok díja.** Távolság 2400 méter. Tiszteletdíj és 600 drb cs. és kir. arany. *Lipthay Béla Ex-lex*-e (*Szemere*) első, *Igric* (*Krause*) második, *Gien d'or* (herceg *Taxis*) harmadik; futott még *Néha*, *Szomorú* és *Dicső*. Totalizátor: 10 : 25. Helyrefogadások: I. 50 : 92. II. 50 : 296.

IV. **Báró Wenckheim Béla emlékverseny.** Távolság 1600 méter. Díj 4000 korona. Báró *Üchtritz Zs. Passe partoutja* (Taral) első, *Lovag* (Southey) második, *Eleget* (Cleminson) harmadik. Több ló nem futott. Totalizátor: 10 : 15.

V. **Államdíj.** Díj 3000 korona, távolság 2000 méter. Báró *Üchtritz Zs. Maz*-ja (Taral) első, *Carrasco* (Hamilton) második, *Ezermester* (Morgan) harmadik, azután *Adoma*, *Catcher*, *André*. Totalizátor: 10 : 79. Helyrefogadások: I. 50 : 148. II. 50 : 104.

VI. **Nyeretlenek díja.** Díj 3000 korona, távolság 1000 méter. Báró *Springer G. Gallat*-je (Black) első, *Harkaway* (Hamilton) második, *Csizó* (Cleminson) harmadik, azután *Roulaide Fakati*, *Engelsberg*, *Várnagy*, *Mediateur*. Totalizátor: 10 : 21. Helyrefogadások: I. 50 : 68. II. 50 : 76. III. 50 : 88.

VII. **Két évesek versenye.** Távolság 1000 méter. Díj 2000 korona. Báró *Üchtritz Zs. Boáia* (Taral) első, *Couleur* (Doggett) második, *Kitchener* (Block) harmadik; futott még *Ostende*, *Express*, *Kendőző*, *Godiche*, *Amras*, *Hajas*, *Ratking*, *Aconit*, *Peti II.* és *Gabschi*. Totalizátor: 10 : 32. Helyrefogadások: I. 50 : 84. II. 50 : 90. III. 50 : 174.

Nyitlér.

SZOLYVAI

GYÓGYVIZ

Kiváló hatása: **köszvény, hólyag, cukorbetegség, vesekő, hajléktal, gyomor, torok, tüdő és gégebántalmaknál.**
Megrendelendő a forrásbirtoságnál Szolváron (Bereg megye).
Budapesti forrástár: VIII. Kerepesi-ut 11. I. em.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A konkurrens.** *Ószi Kornél* lapszerkesztő tavaly nyáron *Magyar Turf* címen egy sportlapot alapított, mely tartalmánál és ügyes beosztásánál fogva csakhamar nélkülözhetetlen utmutatója lett a turfot látogató közönségnek. Hogy a lapot a konkurrencia ellen biztosítsa, a címkepet a címmel együtt a budapesti kereskedelmi és iparkamaránál beajstromoztatta. A *Magyar Turf* nagy kelendőse mégis arra indította *Horváth Józsefet*, a *Magyar Sportlap* szerkesztőjét, hogy lappéldányainak egy részét *Hazai Turf* címen s a *Magyar Turf*éhoz hasonló formában, sőt ugyanazzal a címképpel hozza forgalomba. Ezért aztán *Ószi Kornél* védőjegy-bitorlásért beperülte *Horváth Józsefet* a büntető járásbírósnál, mely az inkriminált *Hazai Turf* összes példányait lefoglalta s mára főtárgyalásra idézte meg a pörös feleket. A panaszos *dr. Pollák Illés* képviselte, a vádlottat pedig *dr. Babes Titusz* védte. Benke járásbíró meghallgatta a feleket, annak utána *Horváth József* vádlottat védőjegy-bitorlásért négyszáz korona pénzbüntetésre ítélte s elmarasztalta abban is, hogy az ítéletet a jogerőre való emelkedése után az *Esti Ujságban* egész terjedelmében közzétegye. A bíró megállapította továbbá a panaszos kártérítési igényét, de annak számszerűt megállapítását a polgári bíróságra bízta. A vádlott az ítélet ellen fellebbezett.

TÁVIRATOK.

Páris, május 9. A rendőrség elkobozott 18 millió fegyver- és revolver-töltényt, melyeket *Gaupillat* és Társa állami szállítók a *La Villette* külvárosban egy magánház pincehelyiségében helyeztek el.

Az osztrák képviselőházból.

Bécs, május 9. A képviselőház mai ülésén befejezte a szeszadójavaslat vitáját s megválasztotta a vezérszónokokat, kik az előjegyzett 51 szónok helyett a legközelebbi ülésen fogják elmondani beszédeiket. *Welsersheimb* honvédelmi miniszter a katonai ügyil-kosságok és brutalitások miatt hozzá intézett interpellációra válaszolva sajnos körülményként utalt arra, hogy cseh altisztek és német közlegények s viszont német altisztek és cseh közlegények közt a politikai életben folyó féktelen agitáció következtében sokszor ellenséges viszony fejlődik ki, ami már nem egy emberéletbe került s még több kárt is fog okozni. De mindezeket az eseteket az illető katonai hatóságok behatáron megvizsgálják és esetleges hibákat szigorúan megbüntetik. A katonákkal való humánus bánásmódra vonatkozó szabályok különben újabb rendeletben ismételtettek. A katonai apparátust a politikai és nemzetiségi harcoknak nem szabad értenienők.

Deficitok és kölcsönök.

Berlin, május 9. A kínai bonyodalom nagy gondokat okoz a birodalmi pénzügyi hivatalnak. *Thielmann* pénzügyminiszter már többször célozott arra, hogy talán deficitell kell majd megküzdnie. A miniszter most már világosabban beszél és határ cseppenkint, kezdi beadni a tiszta igazságot. Néhány nap előtt kijelentette egy bizottságban, hogy a jövő évi deficit valószínűleg negyven-ötven millió márka lesz, tegnap pedig egy másik bizottságban azt mondta, hogy ragaszkodnia kell az adók fölemeléséhez, mert a jövő évi deficit valószínűleg hetven-nyolcvan millió márka lesz.

Köln, május 9. A *Köln. Ztg.* teljesen megbízható forrásból arról értesül, hogy *Witte* orosz pénzügyminiszternek sikerült *Delcassé*t rábírni, hogy *Oroszországnak* nagyobb kölcsönt eszközöljön ki *Párisban*. *Delcassé* közvetlenül *Párisban* való megérkezése után beszél a legkiválóbb irancia pénzemberekkel, akik *hajlandóknak* nyilatkoztak a kölcsön megadására, sőt a londoni pénzpiacot is belevonták spekulációjukba. A kölcsön összege 425 millió frank. *Báró Rothschild* Ödön már tegnap el is utazott Pétervárra a szerződés aláírása végett.

Német-magyar irodalmi szerződés.

Berlin, május 9. Báró *Riechthofen* külügyminiszter és *Szögyény-Marich* László osztrák-magyar nagykövet ma a külügyi hivatalban kiscserétek az irodalmi, művészeti és lényképzési művek szerzői jogának védelméről szóló nemzetközi szerződésre vonatkozó ratifikációkat. A szerződés május 24-én lép életbe.

Az ausztráliai szövetség.

Melbourne, május 9. A szövetségi parlament megnyitása 12,000 ember volt jelen. A parlament megnyitása után az angol trónörökös *Edvárd* király következő táviratát olvasta fel:

Veletek vagyok ebben a magasztos pillanatban és szerencsét és üdvöt kívánok az ausztráliai szövetségnek.

Tegnap a parlamenti épületben nagy fogadóest volt, amelyet kerti ünnepség követett. Az ünnepségen az idegen hadihajókról sok tiszt jelent meg.

A délafrikai szabadságharc.

Brüsszel, május 9. *Kétezeröttszáz* több németalföldi német és francia önkéntes délnyugoti Afrikán keresztül a *boerok táborába* érkezett.

London, május 9. (Alsóház.) Egy kérdésre *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter kijelenti, hogy miután *Botha* a felajánlott feltételeket visszautasította, a kormány e feltételekhez nincs többé köte.

A török posta-kérdés.

London, május 9. Az alsóházban egy képviselő szóba hozta a *török posta-kérdést*. *Cranborne* kijelenti, hogy nem érkezett javaslat az angol nagykövettől a törökországi angol postahivatalok jövőjét illetőleg. A török kormány a múlt évben a szaloniki angol postahivatalról folyt iratváltás alkalmával közölte, hogy az idegen postahivatalok esetleges eltörlését tervezi. Erre azt válaszolták a török kormánynak, hogy az angol kormány kész az idegen postahivatalok visszavonására vonatkozó minden javaslatot megfontolásra tárgyalni tenni, mihelyt a török posta működése a gyakorlatban kielégítőnek bizonyul. E mellett azonban felteszi, hogy az angol postahivatalok eltörlése egyidejűleg történik a többi hatalmak postahivatalainak megszüntetésével.

A kínai bonyodalom.

New York, május 9. A *Globe* jelentése szerint *Rochill*, kínai amerikai meghatalmazott tegnap táviratilag közölte a külügyi hivattal, hogy a kínai kormány azt javasolta, hogy *nemcsak Manduriát*, hanem az egész *kínai birodalmat* nyissák meg a *világkereskedelem* előtt. Ezt a javaslatot abban a reményben tették, hogy a hatalmak erre le fogják szállítani kártérítési igényeiket.

Közgazdasági távirat.

Berlin, május 9. A kormány ma törvényjavaslatot terjesztett a *birodalomgyűlés* elé az *Angolországgal* való *kereskedelmi viszony szabályozásáról*.

New York, május 9. (Törvénytervezés.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 8 1/16 (8 1/16), júniusra 7.59 (7.48). Augusztusra 7.62 (7.21). New-Orleansban helyben 7 7/16 (7 7/16). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.15 (7.15). Stand white Philadelphianban 7.10 (7.10). Refined in Cases 8.15 (8.15). Credit Balances at Oil City 1.10 (1.10). — *Zsír:* Western steam 8.25 (8.30). Robt és Brothers 8.45 (8.45). — *Tengeri irányszata* tartott. — Májusra 52 1/2 (53.—), júliusra 50 1/2 (50 1/2). — Szeptemberre 49 1/2 (49 1/2). *Buza* irányszata igen állandó. Piros őszi helyben 84 1/4 (84 1/4). Májusra 80 1/2 (81 1/2). Júniusra — (—). — Júliusra 77 1/2 (78 1/2). Szept.-re 75 1/2 (76 1/2). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávé:* air Rio 7. sz. 6 1/4 (6 1/4). Májusra 5.35 (5.40). Augusztusra 5.55 (5.65). — *Liszt:* Spring Wheat cears 2.50 (2.80). — *Cukor:* 3 3/4 (3 3/4). — *Ön:* 26.25 (26.40). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 9. (Törvénytervezés.) (Zárlat.) *Buza* irányszata tartott. — Májusra 71 1/2 (72 1/2). Júliusra 71 1/4 (72.—). *Tengeri irányszata* tartott — Májusra 53.— (52.—). — *Zsír:* Májusra 7.90 (7.95). — Júliusra 7.87 (7.90). — *Szaionna* short clear 8.32 (8.32). — *Sertéshus:* Májusra 14.55 (14.82). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Nem az a tél.

Nem az a tél, midőn a földre
Milijóni hóhehely szakad
És elborítja a mezőket
S a lombjafosztott ágakat.

Nem az a tél, ha szélvihartól
Megrezket égbolt és a föld,
S te hallgatsz kis otthonodban
Dühében mint jajong, süvőt.

A tél az, hogyha rózsza nyílik
S nap fénylik zöld erdő felett,
S te bolygasz árván, elhagyatva,
És múlik, múlik életed.

A tél az, hogyha cseng madárdal
S a szíved nem hisz, nem remél
És nincs, ki vigaszt nyújt te néked —
Ah, ez a tél, ah, ez a tél!

Feleki Sándor.

† **Nero császár monoklija.** Párisban a *A szem-
veg története* címmel könyv jelent meg *Pansier* tollá-
ból, amely könyv szerint Nero császár, a hatalmas
római imperátor monoklit viselt. *Sueton* szerint a csá-
szárnak gyenge, kék szemei voltak. Ha cirkuszi ülő-
helyének magasságából szemlélte a gladiatori harco-
kat, olyankor — Plinius elbeszélése szerint — sma-
ragdot használt s ezen keresztül nézte a viadalt. Eb-
ből azt következtették, hogy a smaragd valószínűleg
annyira csiszolva volt, hogy az a rövidlátó császár-
nak nagyítóüveggé szolgált. *Pansier* ezt kétségbe
vonja: szerinte a császár a smaragdot csak hiúságból
használta s egyuttal monokli gyanánt viselte, vagy
hogy szemeit a tulságosan éles világítástól megóvjá,
amint ma is gyakran fekete szemüveget hordunk,
hogy a napsugarak a szemünkbe ne tüzzenek.

† **Előadás a templomban.** Jay Hudson, tiszte-
lendő Kaliforniában, Santa Rosaban összekötésbe
hozta a templommal a színházat. Láta ugyanis, hogy
a hívek nem szívesen látogatják a templomot és ezért
színpadot állítottatott a szentegyházba, amely függöny-
nyel, lámpákkal és dekorációkkal van ellátva, úgy
hogy minden megtalálható rajta, ami az előadásokhoz
szükséges. Egy héten többször is rendez Jay Hudson
drámái előadásokat, amelyekhez a személyzetet a hit-
községe tagjai közül választja ki. Azt állítja, hogy a
hívek igen kedvelik ezeket az előadásokat és most
már tömegesen jönnek a templomba. Eddig még csak
egyszerű darabokat adtak elő, azonban Hudson ur azt
reméli, hogy nemskóra Shakespeare-ciklust is ren-
dezhet. Vasárnapokon prédikáció van és ezután követ-
keznek a drámái előadások. A prédikációkat még

azok is ájtatosan hallgatják, akik azelőtt soha sem
jártak a templomba.

† **Fényképezés természetes színekkel.** Bern-
ből írták, hogy *Gurtner* nevű amatőr fényképező fel-
olvasást tartott a természetes színekkel való fényké-
pezésről, amelynek során bemutatta erre vonatkozó
találmányát is. *Gurtner* nem ismertette találmányá-
títkát. A bemutatott képek között volt egy, amely
tarka papagályokat ábrázolt. A képen a színek, a bi-
borvöröst kivéve, mind jól voltak visszaadva. A ké-
pek negatívumát nem mutatta be, de azt állítja, hogy
ez nem színes, hanem az árnyatait sokkal finomab-
bak, mint a közönséges fényképek negatív képei.
Gurtner gépeivel rendkívül erős lenesék szükségesek
és a világítás 10—20 másodpercig tart. De készített
színes képeket már 2 másodperonyi világítás mellet-
t is. A világítás időtartamának különfélése megvá-
ltoztatja a színek karakterét. *Gurtner* véletlenül jutott
a rendkívül érdekes és fontos találmány nyitjára.

† **Jól megérdemelte.** Abból az alkalomból,
hogy az angol király Londonba és a hollandi királynő
Amsterdamban nagy fény és pompa közepette be-
vonult, *Georges Labbé* érdekes cikket írt egy francia
lapban azokról a szokásokról, amelyek hasonló al-
kalmakkor Franciaországban voltak használatosak.
Többek között a következő anekdotát is meséli:

Lajos Napoleon a császárság megalakítása érde-
kében Franciaországban utazgatott és betért Bor-
deauxba is. A prefektus elrendelte, hogy a város
határán egy diadalívvel állítsanak fel, amelynek közep-
pén kötetlen egy korona függött. A diadalkapun ez
állott:

Il l'a bien mérité!

Jól megérdemelte. Amikor Lajos Napoleon a
diadalkapu alá ér, a koronát majd a fejére bocsátják,
mint ahogy az a XIV. század végén, Bajor Izabellá-
nak Párisba való bevonulásánál történt. Ez volt a
terv. De egy erős szelroham tönkretette ezt a szép
tervet, mert a kellő pillanat előtt lefújta a koronát a
kötélről, amely Lajos Napoleon bevonulásánál egy-
magában lógott...

És a kötél fölött ez állt: Jól megérdemelte.

† **80.000 frank színházi tolettekért.** *Langtry*
kisasszony, aki nemrég a londoni Imperia-Színház
ujdonságában az *A Royal Necklace*-ben lépett fel, pazar
pompát fejtett ki a toletteivel, amelyek a világhírű
párisi Worth-cég készítette. *Langtry* a darabban Mária
Antoinette királynőt játssza és a ruhái teljesen méltó-
k a királynőhöz. A színésznő különben a királynő
birtokában volt néhány ékszer — egy kis órát és
egy kis briliáns mellűt — is hord. *Langtry* kisasz-
zony a toletteijéért 80.000 frankot fizetett.

† **A munkások felolvasója.** A new-yorki nagy
szivargyárakban előszeretettel alkalmaznak spanyol
munkásokat. Ezek józan, szorgalmas emberek és
azért a gyárások sokat tesznek azért, hogy a mun-
kások helyzetét javítsák. Legutóbb azt az újítást hoz-
ták be, hogy minden munkásteremben egy felolvasót
alkalmaztak, aki a munkások között ül és hangosan
spanyol költeményeket és regényeket olvas fel. A do-
hánygyárások mnagyözödték arról, hogy a minta-
szerű rend és nyugalom, amely a munkások termei-
ben uralkodik, ezeknek a felolvasásoknak köszönhető.

† **A klakkfőnök levele.** A párisi színházi vi-
lágban nagy derűtséget kellett mostanában egy levél,
amelyet az Opera Comique klakkfőnöke intézett *Tail-
lan* asszonnyhoz, az Opera Comique művésznojehez. A
levél egy törvényszéki tárgyalás folyamán került nyil-
vánosságra, s így hangzik:

Asszonyom,

Azt hallom, hogy vasárnap este énekelni fog
a *Chalet* című operában. Miután most hosszabb
ideig szabadságon volt, azt hiszem, okvetlenül
nagy szüksége van egy igazi nagy sikerre. Ezt
nem azért mondom, mintha kételkedni akarnék
tehetségében hanem mert kiállítási időben élünk,
s ez a közönség tudatlan és indifferens.

Legyen szíves tehát, s küldje el a színház
portásához a következőket: Kéll tizenöt jegy
körülöttem (4-ik sor), tíz jegy a 3-ik sorban és
néhány sor a földszinten. Azt hiszem, hogy
nyolevan frankból kifutja egy valamire való
siker, amely nem kelti azt a gyanút, hogy a
klakk emberei dolgoztak. De ez köztünk marad
ugy-e? Szíveskedjék azonnal felelni. Nem szük-
séges megjelölnie azokat a helyeket, ahol tap-
solni kell; könyv nélkül tudom az egész operát.
Üdvözli

Tailinger.

Furesa, hogy a párisi klakkfőnök neve mily
feltűnően hasonlít a nálunk általánosan ismert és köz-
kedvelt *Weidinger* bácsi nevéhez...

† **Harmínhárom nap alatt a föld körül.**
Pétervárról jelentik, hogy a szibériai vasuti forgalmat
egészen Wladiwostokig megnyitották. Ennek követ-
keztében a földet 33 nap alatt körül lehet utazni a
következőképpen:

Pétervár—Wladiwostok	10 nap — óra.
Wladiwostok—San-Francisco	10 " — "
San-Francisco—New-York	4 " 12 "
New-York—Havre	6 " — "
Havre—Páris	2 " 8 "
Páris—Pétervár	2 " 4 "
Összesen	32 nap 24 óra.

† **Mallota.** *Borkereskedő:* Tehát nem fizet a
boromért?

A vevő: Nem... de hogy ne veszítsen rajtam
semmit, visszaadom az üres üvegeket...

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(49)

— Mindenképpen igaza van, bájos ismeret-
len, mert Bacó is vagyok, el is vétettem az ajtót
s ha abban is igaza lesz, hogy a vörös dominó
a szomszédban van, akkor végleg nyugton ha-
gyom a maga ajtaját. Ugy látszik a kulcs a zárban
benne van, miért nem fordították reá? Engem
különben a vörös dominó intett ide, sajnálom ha
megzavartam a spanyol inkuizíciót. Különben
soh'se halunk meg!...

Bacó eltávozott. A grófnő hirtelen rendezte
haját, öltözékét, felgyújtotta a gázt és kiült a pá-
holy legvilágosabb helyére. A szomszéd kisebb
páholyban e perében csavarták le a gázt, huzták
elő a függönyöket, oly vigyázatlanul, hogy a gáz
előbb aludt el, mint a függöny előre huzva volt.
A szenvedélyes ölekezés és csókok diskretnesze
áthallatszott a rózsaszín dominó páholyába, a spa-
nyol grand a háttérben kimerülten feküdt a ke-
reveten és szemrehányó hangon suttozott:

— Egni örökké és sohase égni el, szomjazni
örökké és sohase oltani el a szomjuságot...
Hogyha kacér és könnyelmű, miért nem megy
tovább? Hogyha csak játszani akar, miért éppen
velem? Miért hívatott ide? Miért nem hagyott
havasaim között felejtetni és lemondani?

— Pezsgőre szomjazott, arra szomjaztam én
is. A hab gyöngyözése csak az igazi mámor...
Nekem csak az a vágy kell, izgalma a gyönyörnek
és nem a jollakás. Értékét veszi minden, amint
elértük. Maga követelő, a pezsgő részegít. Egy-
szer... később... talán... suttozta vissza a
rózsaszín dominó.

— Mikor ura leszek Göttfersen Zelmának?
Hogy szolgáljam akkor a szeszélyét és gyűlöletét,
amint egyszer mondta, ha... ha... ha... ne-
vetett keserűen a spanyol.

— Azt tartom most is. Mikor a zöld szemű
szörnyeteg marcangolja szívét, akkor... igen
akkor...

— De hát Galambdi?
— Erős szenvedélynek halavány árny esu-
pán, melyet eltüntet a legelső lobbanás.
— Egyszer nem lobbanás, láng lesz a szen-
vedély, amely felemész mindent, engem úgy, mint
magát s nyomában igaz, nem lesz árnyék, de
hamu és üszök.

A szomszédból a vörös dominó surrant át,
leeresztett csuklyájából kilátszott lángoló arc,
fekete szeme csillogott, öltözéke gyűrötte, félre
gombolva, fekete haja leomolva, két fonatban
vállain. Ordögien szép volt. Amint bejött, a zárba
fordította a kulcsot.

— Az uram gyanút fogott, komornám vész-
jelt kopogtatott a téli kert felől... Menekülni is
alig volt időm — suttozta líhegve — kérem, ne
nyissanak ajtót, míg rendben nem leszek.

— Maga kereste, most lássa, hogy szabadul
— szolt a grófnő, egy ugrással az ajtónál termett
és kinyitotta.

Az ajtónál a török állott, azt egész szélességé-
ben elállva. Egy fekete frakkos, fekete álarcos
ember be akart törni, okvetetlen ráesett a törökre,
az megragadta vállait.

— Eresszen be — rikácsolta a fekete
frakkos ur.

— Ha majd nem lesz dühös s a mulató tár-
saság megengedi — felelt egykedvűen a török.

A frakkos ur vickándozott, de a török ke-
ményen tartotta vállait, sehogy nem hatolha-
tott elé.

— A feleségem kerosem, egy vörös selyem
elegáns dominót, aki ide valamelyik páholyba be-
zárkozott... mással, — szolt most szinte sirán-
kozva a fekete frakkos ur.

— Akkor miért ront nekem, menjen, keresse,

ha jól esik, isten vele. — Azzal eleresztette fog-
lyát a török és kissé tántorogva indult le a játé-
termek felé.

Természetesen a vörös dominó ezen idő alatt
kifogástalanul rendbe jött. Ott ült szemben a
rózsaszín dominóval a legfényesebb világításban,
udvariasan társalogva és nevetgélve a spanyol
grand felé...

A fekete frakkos lerántotta álarczát, úgy ro-
hant a páholyba. Úgyet se vette elegáns vendé-
geire, a vörös domino háta mögé toladkodott.

— Mit tettél Rebeka? mit tettél te ingyen...
ok nélkül? — suttozta a keserűség és harag vál-
takozó indulata közt.

Annyira komikus volt a furesa hang, a
furesa kérdés és a taglejtések, hogy a társaság
mind a három tagja nevetni kezdett.

— Nem tettem semmit sem ingyen, sem
pénzért, sem okkal, sem ok nélkül. Itt ülök az
előadás óta, megvacoráztam fényesen, mulattam
kedvem szerint, élveztem az estét, hisz ma ma-
gammal szabad vagyok.

Berger ur gyanusan nézte a spanyol grandot,
a rózsaszín dominót. Szinte felve kérdezte:

— Igaz-e ez grófnő?
— Tökéletes igaz, Rebeka nem tett semmit,
sem ingyen, sem pénzért, itt ült velünk, itt va-
csozolt, mulatott, élvezett kedve szerint. Hisz az
ember ide mulatni és élvezni jön.

— Mindent megteszek, hogy a grófnéék jól
mulassanak, az igaz; is nem sajnállok sem költséget,
nem fáradságot vendégeimért, de... de Rebeka
nem vendég...

— Hanem üzlettárs ugy-e? — kacagott a
vörös dominó. — Az agent provokateur a játé-
nál oda lenn, és ugyanaz a szerelemben idefenn...
Néha ön is beül játszani, ha biztos, hogy nyer;
legyen nyugodt, én sem vesztettem semmit.

— Hagyja Berger ur — csitította a spanyol
grand a vérben forgó szemű alakot, — ő nagysága
most vendégnek érzi magát, láthatja, hogy pa-
zarul fizet... apró pénzzel.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Magyarország kiválóbb építőköveivel. Az *Országos Iparégyesület* összes szakosztályai ma *Mattekovits Sándor* v. b. t. elnöke alatt egyetemes ülést tartottak, melyen dr. *Schajfaryk* Ferenc osztálygeológus „Magyarország kiválóbb építőköveiről” nagyrészt előadást tartott. Rövid történeti bevezetés után hivatalos adatok alapján Budapest, valamint az ország többi nagyobb városainak építőköveit ismertette. Aztán bemutatta a m. kir. földtani intézetben most készülő-féltelen levő térképét, mely a kőiparnak szolgáló hazai kőanyagokat a már tényleg működő kőbányák szerint föltünteti.

A nagy tetszéssel fogadott felolvasásért a szakosztályok nevében *Mattekovits Sándor* elnök mondott a felolvasónak és dr. *Böckh* János miniszteri osztálytanácsosnak, a földtani intézet igazgatójának köszönetet.

A magyar bánya- és kohóvállalatok egyesületének választmányja tiszteltett ma *Chorin* Ferenc országgyűlési képviselő, az egyesület elnökének vezetése mellett *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszternél és *Gränzenstein* Béla pénzügyi államtitkárnál.

A küldöttség szóokta, dr. *Chorin* Ferenc mindkét helyen elmondta, hogy a magyar bánya- és kohóvállalatok egyesületét tömörítette, hogy iparuknak az országával azonos nagy és állandó érdekeket képviseljék. Hangoztatja, hogy az egyesülésnél minden egyéni érdek vagy kártel kizárattot és ki marad zárvá, az egyesület eljárásában mindig csak a bánya- és kohóipar összességét fogja szem előtt tartani. Felpanaszolja, hogy a bánya- és kohóvállalatok nincsenek sem az országos tarifabizottságban, sem az országos ipartanácsban képviselve, végül utalt a vám- és kereskedelmi szerződés megújításának küszöbön álló ügyére, valamint az Ausztriával való gazdasági rendezkedésre, biztosítva a minisztert, hogy az egyesület ezeknek a nagy feladatoknak reája eső részét mindenkor ki fogja venni magának. A nagy munkához, amelynek oroszlanrészre a miniszter vállára nehezedik, erőt, kitartást és eredményeket kíván neki a magyar bányász és kohász összessége nevében.

Erre *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter körülbelül a következőket válaszolta:

Rendkívül örül, hogy a bánya- és kohóvállalatok ily nemes és hazafias célokra egyesültek. Mint miniszter és mint aki már régebben foglalkozik a magyar iparral tudja, hogy a bányászati és kohászati nemcsak a legrégibb, de a legjelentőségesebb ipar is, amely ugyszólván a gerince az egész iparstruktúrának. Fejlesztési a bányászati annyi, mint teljesíteni az ország közgazdasági erejét és ellentálló képességét. Igéri, hogy az egyesület méltányos kivánságára tekintettel lesz s amint alkalma nyílik, kiegészíti a kívánt értelemben úgy a tartási-bizottságot, mint az ipartanácsot. A kereskedelmi szerződések megújításának kérdésében kijelenti, hogy minden támogatást szívesen vesz s elvárja az egyesülettől, hogy a maga szakismeretével és minden rendelkezésére álló eszközzel a minisztert támogassa. A maga részéről pedig megígéri, hogy valahányszor a bányáipar terén felvilágosításra lesz szüksége, mindannyiszor szívesörömmel veszi igénybe az egyesület hazafias szolgálatait. A megemlékezésért, köszönetet mond az egyesületnek, amelynek fejlődését igaz szívből kívánja. (Lelkes éljenzés.)

Gränzenstein Béla államtitkár válaszában méltatva azokat a nagy feladatokat, amelyeknek végrehajtására az egyesület vállalkozott, a maga részéről minden támogatást megígért.

Előmunkálati engedély meghosszabbítása. A kereskedelemügyi miniszter *Silberstein* Simon budapesti lakosnak és a vele társviszonyba lépett *Neutra* Mór építési vállalkozónak, egyrészt a győr-sopron-ebenfurti vasut Kapuvár-Gartha állomásától, a fertővidéki helyi érdekű vasut Valla állomásán át Tétény, Tarsa, Lehdor és Mosony-Szolnok irányában Magyar-Ovárig, másrészt a magyar királyi államvasutak Kiscell állomásától Vönöck, esetleg Merse és Magasi irányában a pápa-csonnai helyi érdekű vasut Marcaltó állomásáig vezetendő gőzmozdonyú helyi érdekű vasutvonatra az 1899. évi április hó 15-én kelt rendeletével kiadott és mult évi május hó 21-én meghosszabbított előmunkálati engedély érvényét a lejáratú számitandó további egy év tartamára meghosszabbította.

A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a személyszállító hajók *Orth* állomásán a kis vizállás miatt e hó 10-ikétől fogva további intézkedésig nem kötnék ki.

Fizetéképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéképtelenségeket jeleníti: *Borsos Károly* kereskedő *Nagy-Kikinda*, *Weinberger Ignác* és *Fia* kereskedő *Eudapest* (Király-utca 11.), *Mrvá Alojzia* kereskedő *Tichnowitz*.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 42.— korona pénzben, 42.50 korona aruban. *Bicsben* 40.40 korona pénzben, illetve 40.60 korona aruban.

Heti lóvásár. A Tattersalban ma megtartott lóvásárra felhajtottak 431 darab ló osztályú és 337 ll. osztályú lovat; összesen 767 darabot. Eladtak 485 darabot.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák, Magyar ökrök 916 darab, magyar tehén 661 darab, szerbiai ökrök 898 darab, szerbiai tehén 11 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 63 drb, bika 184 darab, összesen 2233 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök 36 darab, fejős tehén 190 darab, igás bivaly — darab,

tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K-től 65.— K-ig, kivételesen — K., 100 kilonként élő sulyban, középminőségű 54.— K-től 58.— K-ig, silányabb minőségű 46 K-től 50 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 52 K-től 56.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 46 K-től 50 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 62 K-től 67.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 54 K-től 60.— K-ig, silányabb minőség 46 K-től 52 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 50 K-től 60.— K-ig, kivételesen 62 K-ig, silányabb minőség 46.— K-től 48.— K-ig. Bika jobb minőségű 52 K-től 66.— K-ig, kivételesen 68.— K-ig, silányabb minőségű 44.— K-től 50.— K-ig. Bivaly 32 K-től 42 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 44.— K-től 56.— K-ig, kivételesen — K-ig. Tarka tehén 46.— K-től 64.— K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilonként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű 62.— K-től 67.— K-ig, kivételesen — K-ig métermázsánként, 720.— K-től 806.— K-ig páronként, közép minőségű — K-től — K-ig 100 kilonként — K-től — K-ig páronként, silányabb minőség — K-től — K-ig 100 kilonként, — K-től — K-ig páronként. Hizalmi való ökrök fehér 100 kg-kint — K-től — K-ig. Fejőstehén keresztetett szines 160 K-től 250 K-ig darabonként, bonyhádi faj 250 K-től 340 K-ig darabonként, kivételesen — K-től — K-ig. Igás bivaly — K-től — K-ig páronként.

Vágómarhából a felhajtás mintegy 100 darabbal kisebb volt a mult hetinél, a kereslet élénkebb, miert is az árak átlag 2 koronával métermázsánként emelkedtek, csak öreg nehéz ökrök ára maradt változatlan. Elsőrendű jármos ökrökre a kereslet jó volt, a felhajtott 36 drb jó áron kelt el. Fejős tehének árai darabonként 10—20 koronával javultak.

Borjuvásár. 1901. évi május hó 9-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belsőldi élő borju 1000 drb, lelt borju — db, bécsi borju — db, — db, — db, növendékmarha 70 darab, bárány élő 419 darab, lelt bárány — darab. Árjegyzések. — Belsőldi élő borju I. rendű 78—80 l-ig, kivételes 84 l., II. rendű 60—76 l-ig, I. kilonként, lelt borju I. r. — l-ig, II. r. — l-től — l-ig, kivét. — l. kilonként levonás nélkül. Bécsi lelt borju — l-ig. Növendék marha — l-től — l-ig, I. r. 50—54 l-ig, középminőségű 46—49 l-ig, alárendelt 42—45 l-ig, I. kilonként. Bárány élő 10—15 k., lelt bárány — K. kivételesen ár — k-ig páronként. — Éénk irányzat mellett a vásár gyors felolvasó volt, a mult héten jegyzett árak szilárdak maradtak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi május 9. Készlet 303 darab. Erkezett 703 darab. Összesen 1006 darab. Eladott 628 darab. Maradt 378 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 82—88 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 85—90 koronáig, 320—380 kigr. sulyban 84—90 K-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kiús 74—82 koronáig. Malac — kgrig — korona. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai juhvásáron a felhajtás 1784 darab juh volt. Irányzat lanyha. Árak kilogrammonként: kivitelű juh 44—46 fillér, kiv. — fillér, sejtés juh 40—42 fillér.

Bécsi szurómarhavásár, május 9. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhozottak: 4235 drb borjut, 2912 drb élő sertést, 5490 darab levágot sertést, 296 levágot juhot, 2286 darab bárányt. Árak ingadozóak, valamivel engedtek előző hetivel szemben, különösen borjuban.

Eladási árak: Levágot borju 68—86 fillér, elsőrendű — 88—108 fillér, legeleje — 110—120 fillér, élő borju — fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű — fillér, fiatal sertés 56—76 fillér, kivételesen — l. levágot nehéz sertés 36—94 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 80—88 fillér, elsőrendű tölsöd 76—104 l., élő juh — l., levágot juh 60—76 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány — 10—26— korona kivételesen — korona páronként.

A budapesti gabontözsde.

Budapest, május 9.

Exportárúk iránt élénk volt a kereslet és ezért nagy hajórakomány bányai buza tartott áron volt elhelyezhető. A malmok vételekde mérsékelt maradt és 21.000 métermázs buza kedvezőbb hangulat mellett változatlan áron került eladásra. Alsó-dunamenti árpában tartott árakkal élénk volt a forgalom. Egyéb gabonanevekben nem volt kereslet.

Eladatott:

Buza: *Tiszavidéki:* 200 mm. 80 k. 8 K. 07½ f., 100 mm 78 5 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 400 mm. 79 5 k. 8 K. — f., 200 mm. 73 3 k. 7 K. 97½ f., 200 mm. 77 5 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 05 f.

Pestvidéki: 400 mm. 80 k. 7 K. 97 f., 150 mm. 79 5 k. 7 K. 96 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 540 mm. 77 k. 7 K. 77½ f., 540 mm. 76 k. 7 K. 77½ f., 1000 mm. 76 5 k. 7 K. 65 f., 400 mm. 76 k. 7 K. 65 f., 250 mm. 75 k. 7 K. 70 f.

B.-Szt.-Györgyi: 400 mm. 76 2 k. 7 K. 60 f., 1960 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 850 mm. 77 k. 7 K. 65 f.

Bánási: 2370 mm. 76 k. 7 K. 62½ f., 1230 mm. 75 5 k. 7 K. 62½ f.

Fehérmegyei: 800 mm. 76 5 k. 7 K. 80 f.

Bácskai: 100 mm. 75 k. 7 K. 75 f., 3100 mm. 76 k. 7 K. 82½ f.

Tiszavidéki: 1500 mm. 80 k. 8 K. 39 f., 100 mm. 77 5 k. 8 K. 10 f.

Mind három hónapra.

Árpa: 4000 mm. 6 K. 35 f., 1200 mm. 6 K. 30 f., 150 mm. 6 K. 55 f.

Késspénzfizetés mellett.

A készrua hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde sokáasi szerint, késspénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	5 kilogramm ára		Kiló	50 kilogramm ára	
		K-től	K-ig		K-től	K-ig
Tiszavidéki	0	75	76,5	75	79	8,08
"	"	76	77,5	80	8,06	8,13
"	"	77	77,5	82	—	—
"	"	78	78,5	82	—	—
Fehérmegyei	"	75	76,5	79	7,85	7,96
"	"	76	77,5	80	7,85	8,08
"	"	77	77,5	82	—	—
"	"	78	77,5	82	—	—
Pestvidéki	"	75	76,5	79	7,83	7,96
"	"	76	77,5	80	7,86	8,01
"	"	77	77,5	81	—	—
"	"	78	77,5	82	—	—
Bánási	"	74	75,5	78	7,65	7,75
"	"	75	76,5	79	—	—
"	"	76	77,5	80	—	—
"	"	77	77,5	81	—	—
"	"	78	77,5	82	—	—
Bácskai	"	74	75,5	78	—	—
"	"	75	76,5	80	—	—
"	"	76	77,5	81	—	—
"	"	77	77,5	82	—	—

Egyéb gabonanevek	Kiló	50 kilogramm ára	
		K-től	K-ig
Buza	uj elsőrendű	70—72	7,43
"	másodrendű	—	7,56
Árpa	elsőrendű	60—62	6,52
"	égetni való	62—64	6,10
"	sőrözésre való	64—66	—
Zab	—	30—41	6,50
Tengeri	bánási	—	5,35
"	másonyi	—	5,45
Repece	uj késspénz	—	—
"	bánási	—	5,10

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Buza májusra	7.60—7.59—7.60—7.62—7.63
Buza októberre	7.69—7.68—7.70—7.71—7.72
Rozs októberre	6.76—6.75—6.78
Zab októberre	5.58—5.61
Tengeri májusra	5.33—5.34—5.35
Tengeri júliusra	5.41—5.40—5.41—5.42

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsdén:

Buza májusra	7.61	pénz	7.62	áru
Buza októberre	7.69	"	7.70	"
Rozs októberre	6.77	"	6.78	"
Zab októberre	5.61	"	5.63	"
Tengeri májusra	5.34	"	5.35	"
Tengeri júliusra	5.40	"	5.41	"
Repece augusztusra	13.45	"	13.55	"

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza májusra	7.61	7.62
Buza 1901. októberre	7.69	7.70
Rozs októberre	6.77	6.78
Zab októberre	5.62	5.63
Tengeri májusra	5.35	5.36
Tengeri júliusra	5.41	5.43
Repece augusztusra	13.45	13.55

A budapesti értéktözsde.

A tegnapi esti külöldi zárlatok némileg gyengébbek voltak, minek folytán a szilárd alaphangulat nálunk sem tudott teljesen érvényesülni. A vezetőcikk árak megállandósultak. A zárlat igen szilárd volt, főleg Osztrák Hitelekben volt lényeges emelkedés.

A járadékok közül Koronajáradékban és a helyi értékek közül Jelzálogbankrészvényekben volt kis forgalom.

A déli tözsdé magas bécsi jegyzésekre szilárdan nyílt meg s az árak mindvégig tartottak voltak, a nélkül, hogy nagyobb mérvű forgalom keletkezett volna.

A valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtözsde kedvező.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 697.50—699.50 Osztrák hitelrészvény 693.25—696.50. Államvasutó részvény 639.50—691.25. Jelzálogbank 447.50—448.50. Rima-murányi 503.—504.—. Déli vasut 97.—97.50. Közúti vasut 568.50 korona.

A déli tözsdé tartott.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 700.—701.—. Osztrák hitelrészvény 696.—697.75. Államvasutó részvény 691.25—692.50. Rima-murányi vasut részvény 504.—505.—. Déli vasut 95.—96.—. Közúti vasut részvény 568.50—569.50 korona.

Forgalomba került: Kereskedelmi bank részvény 2490.—2495.—. Salgótarjáni 603.—604.—. Városi vasut 300.—301.— korona.

Utótözsdé. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 696.25. Magyar hitelrészvény 700.50.—. Leszámitoló bankrészvény 442.—. Rima-murányi vasut részvény 503.—. Osztrák-Magyar Államvasutó 691.50. Közúti vasut részvény 568.50. Városi villamos vasut részvény 300.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar 46.—45.— korona, vörös aprószemű 37.—41.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási — korona, középsemű 42.—46.— korona, nagyszemű 50.—54.— korona. Disznózsír: budapesti: 51.—51.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona. Városi 4 darabos 41.—41.50. korona, 8 darabos 43.—43.50 korona. Füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.—13.25 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 14.—14.50 korona, 85 darabos 15.50—15.75 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.25—12.50 korona, 100 darabos 13.—13.50 korona, 85 darabos 14.—14.25 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25—19.75 korona, szerbiai 18.—18.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, május 9. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A külföldi jelentések ma kevésbé élénkítően hangzottak, sőt New-Yorkból valamivel gyöngült árfolyamokról érkezett hír s noha ez nem volt nyomzó hatással, az üzlet buzban és rozsban szűkebb keretek közé szorult. Zab a folyó árfolyam mellett keresett volt s 7 fillérrel javult, tengeri kedvező irányzat 2 fillért nyert. Kóttettek: buza május—júniusra 7.92—7.94, őszre 7.99—7.98—7.99, rozs őszre 7.16, zab május—júniusra 7.09—7.10, őszre 5.99, tengeri május—júniusra 5.61—5.62, július—augusztusra 5.69. Jegyeztettek: Rozs május—júniusra 7.86—7.88, repce augusztus—szeptemberre 13.90—14.— koronán. Felmondottak 2500 métermáza búzát és 3000 métermáza zabot.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde szilárd az irányzat. Prolongáció bankokban 4, kulisszban 4 1/2%.

Déli tözsde tartósan szilárd.

Zárlat csendes, gyenge Berlinre.

Bécs, május 9. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjárdék 117.60. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 141.35. Magyar vasúti kölcsön ezüsten 100.10. Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.75. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasút részvény 502.—. Magyar koronajárdék 93.10. 4% os Magyar földterhem. kötvény 92.65. Magyar hitelbank részvény 700.—. Magyar nyeregmény kölcsön sorsjegye 174.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény 357.—. Magyar kereskedelmi bank 2488.—. Magyar cukoripar 1890.—.

Bécs, május 9. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/2% os papírjárdék 98.60. 4% os osztr. aranyjárdék 118.05, 1890-os sorsjegye 140.75. Osztrák hitelsorsjegye 398.—. Angol-osztrák bank 280.50. Bécsi bankjegyet 490.50. Osztrák-magyar bank 1671. Déli vasút 95.50. Dunagőzhajózási részvény 843.—. Dohányrészvény 297.50 Császári és királyi arany 11.38. Német bankváltók 117.50. 4 2/2% os ezüst járdék 98.15. Osztrák koronajárdék 97.50. 1864-iki sorsjegye 210.—. Osztrák hitelintézeti részvény 696.—. Unionbank 563.—. Osztrák Länderbank 417.50. Osztrák-magyar államvasút 691.75. Elbavölgyi vasút 511.—. Alpesi bányarészvény 472.—. 20 frank. arany 19.10. Londoni váltóár 240.30. Bécsi Tramway Litt B. 250.—. Bécsi Tramway Litt A. 262.—. Lipót kőb —. Az irányzat nyugodt.

Bécs, május 9. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelsorsjegye 696.—. Magyar hitelsorsjegye 701.—. Angol-Osztrák bank 281.—. Bécsi bankjegyet 491.—. Union bank 564.—. Länderbank 418.—. Osztrák-magyar államvasút részvény 691.75. Lombard 95.50. Elbavölgyi vasút 511.—. Északnyugati vasút részvény 489.50. Dohányrészvény 297.—. Rimamurányi vasút 502.—. Alpesi bányarészvény 472.—. Májusi járdék 98.60. Magyar koronajárdék 93.10. Török sorsjegyek 108.50. Német birodalmi márká 117.55. Napoleon d'or 19.10.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, május 9. (Tözsdei tudósítás.) A tözsde szilárd volt, de nem igen élénk. Osztrák papírok Bécsre emelkedtek. Közszerények a Kölnische Zeitungnak egy kedvező cikkere emelkedtek. Amerikai értékek jóval nyugodtabb voltak. Magánleszámlázási kamatláb 3 1/4%.

Berlin, május 9. (Zárlat.) 4 2/2% os papírjárdék —. 4% os osztrák aranyjárdék 100.30. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 93.75. Osztrák-magyar államvasút 148.—. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 85.—. Magyar vasúti beruházási kölcsön 102.90. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 191.50. Általános viamossági Edison 205.—. Gelsenkirchen 179.10. Laura-kőb 210.—. 4 2/2% os ezüstjárdék 98.50. 4% os magyar aranyjárdék 99.—. Osztrák hitelsorsjegye 218.75. Déli vasút 24.—. Károly Lajos vasút 102.75. Orosz bankjegyek 216.25. 4% os új orosz kölcsön 56.25. Török dohányrészvény —. Olasz járdék —. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 166.10. Harpeni 182.90. Az irányzat nyugodt.

Berlin, május 9. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelsorsjegye 696.—. Magyar hitelsorsjegye 701.—. Angol-Osztrák bank 281.—. Bécsi bankjegyet 491.—. Union bank 564.—. Länderbank 418.—. Osztrák-magyar államvasút részvény 691.75. Lombard 95.50. Elbavölgyi vasút 511.—. Északnyugati vasút részvény 489.50. Dohányrészvény 297.—. Rimamurányi vasút 502.—. Alpesi bányarészvény 472.—. Májusi járdék 98.60. Magyar koronajárdék 93.10. Török sorsjegyek 108.50. Német birodalmi márká 117.55. Napoleon d'or 19.10.

jának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjárdék 99.—. Magyar koronajárdék 93.50. Osztrák hitelsorsjegye 218.—. Osztrák-magyar államvasút 148.—. Déli vasút 24.—. Északnyugati vasút —. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegyek középén 216.20. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo) Lombard —.

Hamburg, május 9. (Zárlat.) 4 2/2% os ezüstjárdék 98.25. 1860. sorsjegye 141.—. Déli vasút 23.75. 4% os osztrák aranyjárdék 100.30. Osztrák hitelsorsjegye 218.10. Osztrák-magyar államvasút 148.—. Olasz járdék 95.80. 4% os Magyar aranyjárdék 99.40. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, május 9. (Zárlat.) 4 2/2% os papírjárdék 98.50. 4% os osztrák aranyjárdék 100.30. Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák-magyar bank 119.70. Déli vasút 23.90. Elbavölgyi vasút 129.20. Londoni váltóár 20.44. Bécsi bankjegyet 123.50. Villamos részvény —. 3% os magyar aranykölcsön 84.—. 4 2/2% os ezüstjárdék 98.15. 4% os magyar aranyjárdék 98.85. Osztrák hitelsorsjegye 218.90. Osztrák-magyar államvasút 148.20. Északnyugati vasút 129.20. Bécsi váltóár 85.—. Párisi váltóár 512.16. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 232.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 9. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelsorsjegye 217.90. Osztrák-magyar államvasút 147.90. Déli vasút 23.90. Osztrák aranyjárdék 205.25. Olasz járdék 190.50. Laura-kőb —. Harpeni 182.30. Discont 182.—. Alpesi —. Bécsi bankjegyet —.

Páris, május 9. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —. 4% os osztrák aranyjárdék 99.90. Osztrák Länderbank —. 3% os francia járdék 101.72. Ottomanbank 553.—. 3 1/2% os francia járdék 102.07. Alpesi bányarészvény —. Déli vasút 135.—. 4% os magyar aranyjárdék 100.75. Párisi bankrészvény 1116. Olasz járdék 96.60. Francia törleszt. járdék 100.25. Osztrák földhitelintézeti részvény 1296. Török dohányrészvény 325.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszarnok jelentése.

Május 9. A sertésüzlet irányzata igen lanya. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehez (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) 82—83 fillér. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fiatal nehez (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 90—92 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 88—60 fillérig. Fiatal könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehez (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehez (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehez (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehez (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) 88—88 fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm terjedő sulyban) 84—86 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 82—84 fillérig.

Sertéslelészám 1901. május 7. napján volt készlet 55,044 darab. — 1901. május 8. napján lehajtatott 489 darab. 1901. május 8. napján elszállított 671 darab. 1901. május 9. napjára maradt készletben 54,862 darab.

Napirend.

Naptár: Péntek, május 10. Római katolikus: Antonin. — Protestáns: Antonin. — Görög-orosz: (április 27.) Sim. 7. rok. — Zsidó: Ijar 21. — Nap két: 4 óra 14 percek. — Nyugszik: 7 óra 7 percek. — Hold két: délelőtt 11 óra — percek. — Nyugszik: délelőtt 9 óra 48 percek.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor.

Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai: korona belépődíjjal megtekinthető.

Tavaszi képhíllítés a Múcsarnokban nyitva d. e. 9 órától d. u. 4 óráig. Belépődíj 1 korona.

Nemzeti Szalon képhíllítésa délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépődíj 50 fillér.

Istvánffy Gyula festőművész kiállítása az Andrássy-uti Belle-Vue épületben reggel 9 órától este 6 óráig. Belépődíj nincs.

A magyar nők képművészeti és iparképzésére az iparcarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától este 6-ig. Belépődíj 60 fillér.

Országos Képtár és a mezzotinto metszetkiállítás az Akadémiában megtekinthető reggel 9 órától délután 1-ig. Iparművészeti múzeum zárva.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva van délelőtt 9—12-ig, és délután 2—5-ig.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Földtani intézet múzeuma zárva.

Közlekedési Múzeum a városligetben nyitva 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Az Akadémia Goethesobhája nyitva d. e. 10—12-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Akadémiák könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—8-ig.

Allattér a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kertől Váci-körút 32. szám alatt. Hivatatos órák: délelőtt 9-16 délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, május 9.

A helyzet csak annyiban változott, hogy a maximumok északkeleti és keleti Európa felett egyesültek s ugyanott a légneműs tetemesen emelkedett, míg a depresszió nyugati Európa felett vesztgel. Az idő a kontinens északkeleti felében száraz és derült, egyébtől változókéony, helyenkint esős és zivataros volt.

A hőmérséklet általánosan emelkedett. Nálunk az idő változókéony és az ország keleti részei és a horvát vármegyék kivételével általánosan esős volt.

A hőmérséklet emelkedett. Kildatás: Változókéony, meleg idő várható, helyenkint esetleg zivataros — esővel.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Duna, Móra, Vág, Rába, Dráva, Muz, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Yabroca, Ung) and water level measurements (Máj. méter, Máj. méter) for various stations like Schárding, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvárad, Pancsova, Orsova, Magyarfalva, Zseliz, Trancsén, Szered, Székely, Győr, Péttan, Zákány, Baracs, Eszék, M-Szerdah, Zrágráb, Sziszeck, Mitrovica, Döcs, Szatmár, Szatmár, N-Majtény, Munkács, Homonna, Ungvár.

PÉNZT Előnyös feltételek mellett négy év alatt visszafizethető kölcsönt nyújt kereskedőknek, iparosoknak, tisztviselőknek valamint katonatiszteknek stb. a Magyar takarékpénztár és hitelintézet m. sz. VII., Kerepesi-út 6. II. em. 9. Takarékpénztár és folyószámla létesítet 5%-al kamatozással. (Hitelkérvény-ürlap kívánatra ingyen és bérmentve.)

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles kócsónatát folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmegbízható ajánlható. Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-út 24. az Opera mellett. TITKOS BETEGSÉGEKET hűgyesfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utó-bajait, az elgyengült ferferő, magömlések, a bujakör udókövetkezményeit, nőknél fehérlővályt, bármennyire álltak is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a maigalanság egyik főokozója és borbetegségeket gyógyít új gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan. Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész és szülész-tudor, volt eszék. kir. oszt. főorvos. RENDEL: azonpana d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig. Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszeréről is gondoskodva les. Nőknek külön váróterem. Ugyanott megjelent és a szerzőjét: DR. GARAI ANTAL-nál megrendelhető KÉPZÉSRE UJMETUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a női betegségeket és azelőt ésszerűt gyógykezeléséhez ekkönyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz, elküldve, 1 frt beállítás melett bérmentve vagy 90 kr. utánvétt melett.

Magy. kir. osztálysorsjáték. Sorsjegyek az I. osztályhoz kaphatók. 1/1 sorsjegy ára 12.— korona. 1/2 " " " 6.— " 1/4 " " " 3.— " 1/8 " " " 1.50 " Pontos kiszolgálás! Megrendelések legcélszerűbben postautalványon eszközölhetnek. Mercurbank BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 37.

A főbb nyeremények:

Magy. kir. szab. osztályosorsjáték

100,000 sorsjegy közül a 6 huzás alatt 50,000 nyert.

Első huzás már május 22. és 23-án.

Árak az I. osztályra: 1 egész sorsjegy 12.- kor. 1 fél 6.- kor. 1 negyed 3.- kor. 1 nyolcad 1 kor. 50 fillér. Megrendeléseket kérjük legelőszőrűbben postautalvánnyal mielőbb hozzánk juttatni,

Királyti és Társa bankháza

a m. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusító helye Budapest, VI., Andrassy-ut 60.

A főbb nyeremények:

- 5 nyeremény á 30,000 k.
1 „ „ 25,000 „
7 „ „ 20,000 „
3 „ „ 15,000 „
31 „ „ 10,000 „
67 „ „ 5,000 „
3 „ „ 3,000 „
432 „ „ 2,000 „
763 „ „ 1,000 „
stb. stb.

Végeladás.

A még raktáron levő férfi-divatekkek a legjobb minőségben, mélyen a beszerzési áron alul adtnak el.

V. ker., Dorottya-utca 6. szám. (Wurm-udvar.) KANITZ G. ZSIGMOND

Az üzleti berendezés eladó.

4 1/2 kgr. Kuba kávét küld 7 fnt 32 krért Fiuméből vagy Triestből Fratelli Deisinger.

Virágnyelv.

Minden ismert virág jelentősége meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állított össze.

Várkonyi Dezső

Szegény legények.

A régi betyár romantikából való néhány elbeszélés ez, amelyet a régi újságírók gárdájának ezen tehetséges tagja gyönyörű hamisítatlanul magyar nyelven anyai közvetlenséggel írt meg.

Parád gyógyfürdő.

Vastimos fürdővel és hidegvízgyógyintézettel, égvényes-kénes savanyúvízzel és természetes arzen vasartalmu forrásokkal. Lakások tüneményesen épültek.

A fürdőigazgatóság.

ROBORIN

legolcsóbb idegerősítő szer. Használatban kedvelt.

Vérszegénység, sápkor, elgyengülés, serophulusis, lábadozókánál, stb. orvosilag kipróbált. Kapható minden gyógyszerárban és droguista üzletben. Kor. 2.50 és 1.50 ével. Roborin-táblácskák. Cukormentes étvágytalanságoknál. Deutsche Roborin-Werke, Berlin N. W. 7.

Látványosság! 300 mintaszoba

BUTOR

Az országban e szakmában egyedül legnagyobb és legteljesebb bútorgyártás, földmívelés minden hasonló vállalatot; 3 évi iránbeli jóállással.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes 'Tájékoztató árak', 'Ebédő-berendezések', 'Szalon-berendezések'.

Szabó Ferenc és Társa bútorgyárosok

Budapest, Kerepesi-ut 12. szám, a Sip-utca sarkán

Felújításra alkalmas szer!

Millió embernek A SCHNEIDER-féle Páfrány-tokcskák

adatk vissza teljes egészéig. Pántlikagliszta fejestől a páfrány-tokcskák által fájdalom nélkül 6 perc alatt teljesen eltűnik. Ekkor a gyógyszer nemcsak a galandféregben, hanem gyomorban is szenvedőket is biztosan meggyógyítja.

Elégedetlenség lehetetlen! Meg nem felelőért a pénz kifogás nélkül visszaadatik. Gyermekek öltönyök, iskoláöltönyök nagyság szerint 4 frittól, matrózöltöny 5 frt, felöltő 6 frt, Havelok egész galériával 5 frt, mindig raktáron Rothberger Jakabnál, csász. és kir. udv. ruha-! szállító Budapest, Váci-utca 6. sz.

Kataphorese

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk Dr. MITZGER kiváló gyógyhatásairól elismert intézet Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em

Most jelent meg! Második kiadás.

Széchy Mária

Történelmi színmű 3 felvonásban IRTA: DÓCZI LAJOS

Ára füzve 4 kor. 50 fill., diszkótésben, aranymetszéssel 7 kor. 50 fill.

Széchy Mária új kiadása harmadik kötete Dóczy munkái első végleges kiadásának, a melyből eddig megjelent:

- I. köt. CSÖK. Füzve diszkótésben 7 kor. — f.
II. „ FAUST Goethe tragédiája. Füzve diszkótésben 6 „ — „
III. „ SZÉCHY MÁRIA. Füzve diszkótésben 4 „ 50 „
diszkótésben 7 „ 50 „

Az új végleges kiadás kis nyolcadrészt alakban finom velin-papíron modern metszésű antik betűkkel, fekete-kék nyomásban, értékes stílusú kiállításban jelenik meg.

BESZÉLYEK ÉS VÁZLATOK 6.- kor. CARMELA. 6.40 „ VEGYES PÁROK 6.40 „ UTOLÓS SZERLEM 6.40 „ KÖLTEMÉNYEI 6.40 „ ELLINOR KIRÁLYLEÁNY 5.- „

A kilencz kötet diszkótésben havi részletfizetésre is szállítottatik. A 60 korona teljes ár havi 4 kor. részletben törleszthető.

Megrendelhető LAMPEL R. (WODIANER F. és FIAI) ca. és kir. udv. könyvkereskedésben Budapest, Andrassy-ut 21. sz.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Asztalos és kárpitos BUTOROK

GLÜCK JOZSEF-cégnél Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. sz. Árjegyük 50 fillér beklüése ellen bérmentve.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatal alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista gyógyít legelőszőrűbb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: huygcsfotást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, apyhillist, ennek következményeit, makacs borbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket. Meglepeté az eredmény férfuli gyengeségnél (Impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyénekknél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerzek. Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarkán, I. emelet). Bejártat a lépcsőnél. Külön várótermék. Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

